

APIE DIALOGĄ PO SUSIRINKIMO

KAZYS STEPONIS

Jei mums reikėtų vienu žodžiu pasakyti visa, ką Antrasis Vatikano susirinkimas nutarė, tai tuo žodžiu tikriausiai būtų — dialogas, nes jis savyje turi visa, ką tas susirinkimas svarstė.

Tas žodis yra taip pat įrodymas, kad šventoji Dvasia nepaliko mūsų vieną šiame beprotybiško blaškymosi ir nervingumo amžiuje, kad ji dar tebeveikia Bažnyčioje ir, kaip matysime, mūsų laikams palaikė patį gražiausią tikėjimo dalyką. Kaip dieviškasis apreiškimas atėjo pas mus palaipsniui, prisiderindamas prie žmonių subrendimo, išsilavinimo ir inlumo pajėgumo, taip ir šventoji Dvasia veikia Bažnyčioje pagal mūsų galimą suvokti dieviškas tiesas (Jo. 16, 12). Tik dabar ji, matyt, laiko tikintuosius pribrendusius dialogui.

Kas yra dialogas

Susirinkimo tėvai ragino pradėti dialogą Bažnyčioje, bet, kaip dažnai būna tokio pobūdžio susirinkimuose, jie nedavė to žodžio apibrėžties. Mūsų pareiga yra gilintis ir išsiaiškinti dialogo sampratą.

Dialogas yra graikų kalbos žodis, į lietuvių kalbą verčiamas pasikalbėjimu. Pokalbis yra protingos būtybės apraška. Protiną būtybę yra visuomet pokalbyje, jei ne su kitomis būtybėmis, tai bent su savimi: ji mąsto dialogo būdu. Žmonijos dvasinis vystymasis eina dialogo keliu. Tai jau pastebėjo ir jį praktikavo graikų filosofai Sokratas (471—399 pr. Kr.) ir Platonas (427—347 pr. Kr.). Praeitais kalba į mus, dialogu perduodama mums savo žinias, o mes, jas papildę savomis, dialogu perduodame jas ateinančioms kartoms. Pilnutinė tiesa dažniausiai atsiskleidžia klausimų ir atsakymų sankryžoje. Net ir gamtoje pastebimi veiksmai ir atveiksmai gali būti suprantami kaip dialogas.

Dieviškas dialogas

Pirmasis ir tobiliausias dialogas buvo pradėtas danguje, kada Tėvas, tardamas Žodį (Logos), pagimdė Sūnų ir iš jų tarpusavio meilės dialogo paėjo šventoji Dvasia. Tas trijų Dievo asmenų dialogas yra nenutrūkstamai tęsiamas per amžių amžius. Šventčiausioji Trejybė pradėjo kitos rūšies dialogą, kada ji kūrė pasaulį. Ji tada, kaip skaitome šventrašty-

je, daug kartų sakė: "Teatsiranda", o gamta atsakė klusniu "ir atsirado". Kada vėliau tvarinijos galva, žmogus, nuodėme susitepa ir tuo užtraukia nedalia gamtai, "sutvėrimas vaitoja ir kenčia skausmus", šaukdamas išgelbėjimo (Rom. 8, 19—22), tada Dievas į tą šauksmą atsakė pažadu jį išgelbėti, pradant nuo žmogaus, tvarinijos galvos, ir baigiant šios žemės ir žvaigždėtojo dangaus perkūrimu į naują žemę ir naują dangų (2 Petro 3, 12—13). Iš to matome, kad išganymo dialogas tebevyksta gamtoje, lygiai kaip ir sutvėrimo dialogas asmeniškai Dievo palaikymu visų sutvėrtųjų daiktų.

Gamtos, žmogaus ir Dievo dialogas

Tokį pat dialogą mes galime pastebėti ir medžiaginiame pasaulyje: jo visos dalys yra taip tobulai suderintos, kad žmonės visais amžiais stebėjosi jo tikslumu, tvarkingu veikimu ir punktualumu. Net ir paskiruose kūnuose yra įžiūrimas susiklausymo dialogas, pavyzdžiui, kada yra sužeidžiamas žmogaus pirštas, tada nervais tai pranešama nervų centrui, tas vėl kraujo centrui, kad pasiųstų tenai ypatingą kraujo rūšį, kuris, susidūręs su oru, tuoj sukrekėja, tuo sustabdydamas kraujavimą ir saugodamas žaizdą nuo užkrėtimo.

Kiekviename Šv. Rašto puslapyje mes užtikame Dievo dialogą su paskirais žmonėmis ar tautomis. Jėzus Kristus savo sekėjus sujungė į vieną Kūną, Bažnyčią, kuri turi būti taip pat uoliai susiklausanti, kaip gamtinio žmogaus kūno gyvosios ląstelės: "Namai, kurie patys su savim nesutinka, neišliks... Kas ne su manim, tas prieš mane" (Mt. 12, 25—30).

Dalia Kolbaitė Gėlės (aliejus)
Iš Chicago lietuvių dailininkų grupės "Dailė" parodos Čiurlionio galerijoje. Paroda atidaryma šiandien (kovo 18 d.) 6 val. 30 min vakare.

Sofija Pacevičienė

Verbų sekmadienis

Kas yra dialektika

Šalia šio ramaus, susiklausančio ir taikingo dialogo yra dar žinomas kitoks pokalbis — audringas, prieštaringas ir kovingas. Šis kovingas pokalbis yra vadinamas dialektika, o anas taikingasis tiesiog dialogu. Dialektika yra taip pat graikų kalbos žodis, verčiamas ginčiu. Ji buvo pažįstama senųjų graikų filosofams, anksčiau net

negu dialogas. Heraklitas (535—475 pr. Kr.) dialektiką išryškino posakiu: "Karas yra visko tėvas". Šį pasikalbėjimo būdą moksliskai pagrindė vokiečių filosofai. G. W. Hegelis (1770—1831) įtikinėjo, kad visa tikrovė yra tik nuolatinis tapimas, kuris stumiasi pirmyn trimis žingsniais — teze, antiteze ir sintezė. Tezė yra ko nors tvirtinimas, antitezė to tvirtinimo pa-

neigimas, o iš tezės ir antitezės sujungimo gausi sintezė, nauja išvestinė tiesa. Pavyzdžiui, jei tezė bus būtis, tai jos antitezė bus nebūtis, o iš jų sujungimo išplaukianti sintezė bus tapsmas. Po to tapsmas tampa teze, kuri išsukia antitezę, o iš jų dviejų sujungimo gausime naują sintezę ir t. t. Pagal šią teoriją, nekaltant apie tai, kiek (Nukelta į 2 psl.)

NAFTOS ŠALTINIAI IR RAFINERIJOS LIETUVOJE

Naujausių tyrinėjimų duomenys ir su jais surištos ateities perspektyvos

I. Vakarų Lietuvos naftingumas

Žinios paimtos iš mokslo veikalų: "Pietinio Pabaltijo paleozojaus geologija ir naftingumas", 187 psl., išspausdinto Vilniuje 1965 m., išleisto leidyklos "Mintis". Išleista rusų kalba (sic! A. V.). Išleista Valstybinis geologijos komitetas S.S.S.R. Geologijos institutas (Vilnius). Darbai, I-mas leidinys.

A. VIRBALIS

[Paleozojas (gr. palaios — senas ir zoon — gyvis) arba paleozoinė era, senieji žemės istorijos amžiai, kurie truko ilgiau 300,000,000 metų (L. Enc. XXI t.) A. V.]. Knyga yra dviejų dalių. Pirmoji dalis — 6—107 psl.: Nauji duomenys apie Pietinio Pabaltijo paleozojaus geologiją. Antroji dalis — 107—151 psl.: Pietinio Pabaltijo paleozojaus naftingumas aprašomas šiuose straipsniuose:

- E. Liutkevičius. Pabaltijo naftingumas.
- K. Sakalauskas. Pietvakarių Pabaltijo naftos kiltiniai horizontalai.
- K. Sakalauskas. Apie Pabaltijo vidurinio - viršutinio kambrio nuogulų naftingumo perspektyvas. (Kambris — seniausias paleozoinės eros tarpnis. L. Enc. XII t. A. V.)
- A. Vala. Pietinio Pabaltijo ordoviko naftingumo klausimu. (Ordovikas — paleozoinės eros tarpnis tarp kambrio ir silūro. A. V.)
- A. Triponis. Apie kai kuriuos hidrologinius Lietuvos - Lenkijos seneklizės naftingumo kriterijus.

Knygos pabaigoje duotos santraukos lietuvių ir anglų kalbomis. Knyga yra sunkiai suprantama nestudijavusiam geologijos ir chemijos.

Iš Liutkevičiaus str. aiškėja, kad pirmieji naftos pėdsakai Estijos ir Švedijos teritorijose buvo rasti dar praėjusio šimtmečio. Nepriklausomoje Lietuvoje Vilniaus universiteto geolo-

gijos katedros mokslininkai naftos pėdsakus buvo radę Mūšos slėnyje, bet, atrodo, kad šitą darbą E. Liutkevičius priskyrė prieš 1941 metų komunistinės vyriausybės nuopelną. Po 1945 metų prasidėjo sistemingas naftos ieškojimas Lietuvoje. 1955 m. atliktas grėžimas netoli Stoniškių (Sovietskaj), kur rasta požemio vandenys iki 9% absorbuotų sunkiųjų anglies vandenilio dujų, o tai rodo, kad šitame rajone yra pramoninės naftos ir dujų. Vis dėlto E. Liutkevičius teigia, kad iki šiol daromi dar tik tyrimai, kad pramoninei naftai gauti dar nieko nepadaryta.

1957 m., pagal E. Liutkevičiaus ir Peisiko žinias, vykdamas gilesnius grėžimus, prie Stoniškių 2,012—2,112 metrų gylį buvo pasiekta stipriai mineralizuotas vanduo, kuris iš grėžimo skylės į parą duoda iki 40 kub. m skystimo, iš kurio laisvai išskirdavo iki 10 kub. m gazo, turinčio savo sudėtyje — metano 80—85% ir sunkiojo anglies vandenilio iki 8%.

Toliau eina aprašymas vertikalinio grėžinio prie Virbalio 1,150.45—1,150.65 m gilumoje, kalkakmenio plyšiuose ir kavernose rasta nafta, einant gilyn, uolena buvo persisunkusi nafta, o skystame stovyje buvo atrasta nuo 1,198.8—1,215.5 m gilmėje.

Kybartų grėžinyje nafta buvo rasta 1,196—1,240 m. Iš šio grėžinio iškilo vanduo, sumaišytas su nafta, kurios kiekis siekė nuo 20% iki 80%. Kadangi grėžinys turėjo tik naftos

(Nukelta į 3 psl.)

Kertinė Parasta

KAS ŠIAIS METAIS AKTUALIAUSIA

Gal ir nebloga mintis vienam kuriam dalykui išpopuliarinti skirti išitusus metus. Pernai per išitusus metus kalbėjome apie jaunimą. Kitais metais daugiausia bus kalbama apie tautos laisvę, o šie metai yra visai tinkamas laikas pabrėžti lietuviškos kultūros reikalus. Nebūtinai jie turi būti vadinami specialiu "kultūros metų" vardu, kaip dabar vis įprasta daryti, bet būtų visai ne pro šalį šiais metais stipriau užakcentuoti kultūrinius reikalus. Apie tai jau buvo rašyta ir šioje Kertinėje parastoje šių metų sausio pradžioje.

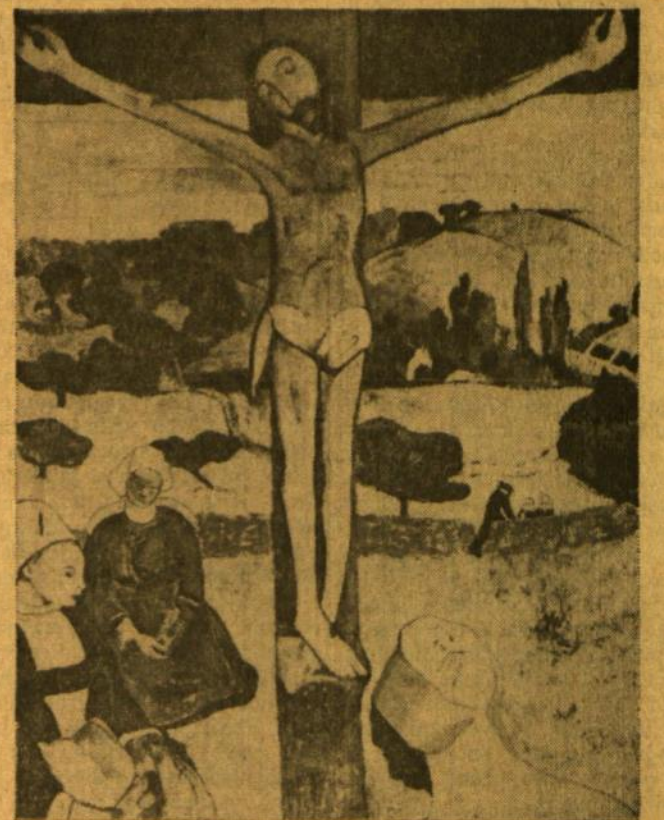
Tiesą sakant, jau ta kryptimi ir einama. Juk šiemetams jau suplanuota visa eilė kultūrinių parengimų — lietuviška opera, kultūros kongresas, Lituanistikos instituto suvažiavimas, mokytojų studijų savaitė, lituanistikos semestras Fordhamo universitete, Katalikų mokslo akademijos suvažiavimas Vokietijoje. Atsiras, be abejo, pažymėtinų kultūrinių įvykių ir daugiau, ir ne vien Jungtinės Valstybės, bet ir Kanadoje (lietuvių pasirodymas pasaulinėje Montrealio parodoje) bei kitur. Bet tarp visų tų kultūrinių apraiškų norėtume ypač pabrėžti du dalykus — lietuviško švietimo stiprinimą ir didesnio dėmesio lietuviškai knygai reikalingumą.

Visi labai gerai suprantame, kad kalba yra pagrindas ne tik tautinei kultūrai, bet ir pačiai tautybei. Dėl to tas pagrindas pirmiausia ir stiprintinas. O tai pasiekiami lituanistinio švietimo keliu. Nors ir nemažai turime šeštadieninių bei kitokių mokyklų, nors kai kurios jų yra, gal būt, ne tik patenkinamos, bet ir visai geros, bet yra, tur būt, ne viena, kurią tik iš bėdos tegalima mokykla vadinti. Vienoms jų trūksta geresnių, uolnesnių mokytojų, kitos tesitenkina tik pora trejetu valandų šeštadieniais, kitos, kaip Kanadoje, jau gegužės pradžioje išsiskirsto atostogų. Rimtai dirbant, ir

šeštadieninė mokyklų galima daug ko išmokyti. Bet dirbant tik formaliai, nedaug kas tepasiekama. O juk svarbu, labai svarbu, kad mūsų jaunimas mokėtų ne tik lietuviškai susikalbėti ar pakalbėti, bet kad jis ir lietuviškas knygas paskaitytų galėtų ir jas skaityti norėtų. O tam reikia ir geresnio jaunimo paruošimo, ir geresnių jam skaitinių (ką dabar mūsų keliolikamečiai gali skaityti, kai to paties "Algimanto" neturime), ir uolnesnės pačių tėvų talkos mokyklai. Gerai, kad Kanados Bendruomenė 1967 m. paskelbė net lituanistinių mokyklų metais, ragindama tėvus. Bendruomenės apylinkes bei organizacijas daugiau rūpintis lituanistiniu švietimu.

Bet kad susilauktume naujo lietuviškos knygos skaitytojų prieauglio, reikia vieno dalyko — mums patiems daugiau dėmesio ir meilės lietuviškai knygai. Juk vargu gali vaikai ką nors branginti ar pamilti, ko patys tėvai nevertina. O lietuvišką knygą mūsų visuomenė iš tikrųjų vertina per mažai. Atrodo, kad plačiosios visuomenės dėmesį greičiau patraukia lietuviška plokštelė, net lietuvių dailininko paveikslas, negu lietuviška knyga. O iš tikrųjų knyga turėtų būti dėl aukščiausiai minėtų priežasčių statoma pirmoje vietoje, o ne paskutinėje. Gal dėl to anksčiau minėtos kultūrinės parastos autorius ir ne be pagrindo tai pavadino "lietuviško analifabetizmo" žiga. Tai aiškūs mūsų nekultūringumo požymys. Namuose, kuriuose nėra knygų, nėra ir kultūros. Panašiai galima sakyti, kad namuose, kur nėra lietuviškų knygų, nėra ir lietuviškos kultūros, bet ne lietuviško susipratimo. Šie lietuviškos kultūros metai ir būtų kaip tik gera proga padiskutuoti, kaip tą analifabetizmo ligą gydyti. Bet apie tai kitą kartą.

L. D.

Paul Gauvain (prancūzas, 1848 - 1904)

Nukryžavimas

Šiame numery:

- Kas šiais metais aktualiausia.
- Apie dialogą po Susirinkimo.
- Naftos šaltiniai ir rafinerijos Lietuvoje.
- Pokalbis su režisieriais: Birute Pūkelevičiute ir Algimantu Dikiniu.
- Alb. Baranausko eilėraščiai.
- Naujoji ir ateities muzika.
- Avangardizmas ar masėms pritaikytas menas?
- Kultūros temomis kitur.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Akademinei prosvaistės.

KĄ GI SAKO DU MŪSŲ REŽISIERIAI

Birutė Pūkelevičiūtė ir Algimantas Dikinis apie A. Landsbergio vienaveiksmius ir kitas teatro problemas.

Šį šeštadienį (kovo 18 d.) 7 val. 30 min. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, bus regimas mūsų gana retas įvykis: vienu vakaru scenoje matysime du to paties autoriaus (Algirdo Landsbergio) veikalus, pavadintus "Barzda" ir "Sudiev, mano karaliau". Kiekvieną iš jų režisuoja ir kitas režisierius: pirmąjį — Algimantas Dikinis, antrąjį — Birutė Pūkelevičiūtė. Šia proga premjerų paruošoje teko užkalbinti abu režisierius statomų veikalų ir aplamai teatrinėmis temomis. Pirmiausia sustabdome Algimantą Dikinį.

— Ir amerikiečių teatrų repertuaruos ir mūsų lietuviškoje pastarųjų metų scenoje komedijų regime daugiau negu dramų ar tragedijų. Sakykite, kuri būtų šio reiškinio priežastis?

— Eilinis amerikietis teatre ar filme yra linkęs ieškoti pramogos, lengvo išsiblaškymo, o gal paprasčiausiai trokšta "good time" nuotaikų. Suprantama, komedijos, ypač dar jose pamačius "sekso" ir nuotykių prieskonių, dominuoja amerikiečių filmuose ir teatrų scenose.

Esu linkęs manyti, kad lietuvis teatro lankytojas momentais bando pabėgti nuo pilkosios kasdienybės. Komedijinės išdaišos atpalaiduoja įtampas, džiugina širdį. Vis dėl to spektakliai, kuriuose apstu tautinių motyvų, lengvos nuotaikos ir pasakiškų elementų jaunajam žiūrovui, sutraukia gausiausią lietuvių žiūrovų skaičių. Pavyzdžiui: Čiurlionienės "Dvylika brolių, juodvarniams laksčiusių" ir Jurašūno "Eglė, žalčių karalienė".

Mūsų šiuo metu ruošiami A. Landsbergio veikalai savo žanrais taip pat skirtingi. "Barzda" — farsas, o "Sudiev, mano karaliau" vadinkime tiesiog vienaveiksmiu.

Jūs šį kartą režisuoja Algirdo Landsbergio "Barzda", neseniai buvo atspausdinta "Metmenyse" ir ten ji taip pat vadinama vienaveiksmiu farsu.

Algirdo Landsbergio vienaveiksmių vakaro Chicagoje režisieriai: Birutė Pūkelevičiūtė ir Algimantas Dikinis.

Be šito, dar kokio pobūdžio veikalais Jūs Patys, kaip režisierius, ją laikytumėt: politinė satyra, lietuviškojo gyvenimo aktualija ar platesnės apimties juokingu žvilgsniu, juoku dėl juoko, ar juoku pro ašaras, komedija, verčiančia išsiblaškinti, ar susimąstyti?

— Prancūzų dramaturgas Alfred de Musset savo "Marijos kaprizus" yra pavadinęs komedija. Gi veikalas baigiasi mirtimi. A. Landsbergis savo "Barzdą" vadina farsu. Kaip tiksliai veikalų žanrų pavadinimai atliepia pačius kūrinius, tai jau kita kalba.

"Barzdoje" įžvelgiu tik farsinį autoriaus priėjimą ir sprendimą. Savo minčiai — idėjai plėtoti autorius parinko formą, grubiai atitrauktą nuo įprastos realybės, groteskiškai gausdamas sceną prie scenos, formaliai rezgia veikiančiųjų personažų santykius. Negalėčiau "Barzdos" pavadinti nei linksma aktualija, nei juoku dėl juoko, ar juoku pro ašaras komedija. Studentas Kiekvienis — tai kiekvienas mūsų savo gyvenimiškoje kelionėje, įtakų, gundymų ir chaotiškų laikotarpių srovelėje. Autorius į savo herojų įžvelgia pro farsiškus akinius. Galvoju, kad akiniai tinkami, bet kelionės baigmėje esu linkęs susimąstyti.

— Ar ruošiamam "Barzdos" pastatymui naudojate pažodinį tekstą, paskelbtą pastarajame "Metmenų" numeryje, ir ar laikotės tiksliai ten autoriaus duotų pastabų bei nurodymų? O gal pats vienaveiksmio farsu autorius — Algirdas Landsbergis — ką nors naujo prie Jūsų

režisuojamos "Barzdos" yra pridėjęs, ar ką nors kitaip pakeitęs?

— Veikalą repetuojant, tam tikri pakeitimai, kartais kopiuos neišvengiami. Tai yra atlikęs autorius ir mes patys. Vis dėlto pradžia autorius yra pasiūlęs du skirtingus variantus, kurie tolimesnei veikalo plėtočiai gana reikšmingi. Pirmasis

Dramaturgas Algirdas Landsbergis Brooklyno lietuvių teatro grupės repetacijos metu. Balandžio 28 d. Van Wyck H. S. salėje, Brooklyne, įvyks Landsbergio "Barzdos" ir Ostrausko "Pypkės" pastatymas. Nuotr. Ged. Naujokaičio

variantas skamba šėtonišku monologu, išsiskiriantis Dieviui, kad eilinis studentas Kiekvienis bus priverstas išsivadėti savęs, savo individualybės, taps menkaverte būtybe, žeidžiančia patį Tvėrėją. Ši versija tarsi įstato veikalą į tam tikrus rėmus, kuriuose trijų vadų epizodai virsta šėtono - gundytojo įmantria priemone mestam išsiskiriantį įgyvendinti.

Antrasis variantas konservatyvesnis. Trumpame ir komiškame dviejų veikėjų dialoge aiškėja, kad kėslai į Kiekvienį yra šėtoniški - gundytojiški.

Apsistojau ties pirmuoju variantu, kuris, mano galva, labiau atliepia tirštėjantį vienaveiksmio pabaigos nuotaiką. Režisuodamas "Barzdą", nesilaukiau paraidžiui autorius nurodymų - remarkų. Daug ką pasisavinu, tiesa, bet vientisinį vyksmą sprendžiu savitai. Taip, režis, diktuoja manoji vaizduotė, samprata ir polėkiai.

— Kaip žiūrėte į norintį būti šių laikų būdingąja apraiška, taip vadinama, absurdo teatru? Ar "Barzdoje" šių bruožų taipgi netrūksta ir kaip juos rengiatės nutapyti?

— "Barzdoje" gana apščiui naudojami formaliniai sprendimai, pantomiminiai momentai ir kitokie, gal ne visai įprasti sceniniai užsimojimai, dažnai užtinkami, taip vadinamuose, absurdo teatro vaidinimuose.

ALBINAS BARANAUSKAS

RAITELIŲ ATSIŠVEIKINIMAS

Arkliai tamsoje pasižodam ir susistumdami iš brastos į boluojantį smėlio krantą — Kas žinotų vėjatomis žemomis šitokią vieta? Iš nasrų jiems varšė vanduo, atsigerusiems, Kai apgrėžėme ir išsiriškiavom pamosuot per upę Vakarose prakirptai ties kalnu nakčiai, Minėdami kas sau tą iš neviltingai padarytą Tokį perdėtą ir neapgalvotą pasizadėjimą Tuščių trobų kalmelyje, kai liepsna uždėjo stogus Ir už žagarų tvoros kvėpėjo šviežios žvaigždės.

TAVO DŽIAUGSMAS, TAVO GYVENIMAS

Ar matai, koks prieš polaidį mėnulis, Mėlynas, sergas, paklydęs, išsekusių akių? Su drigne aplinkui iš Vilkaviškio Autobusų stoties bei su šeimynišku karščiū, Sakytum, uošvio žvilgsniu viršum medžių. Ne ne, man visai nešalta, ir kaip tu žinojai, Ir kaip tau tada jaunai širap atėjo į galvą? Antras, trečias, ketvirtas, visi iš Marijampolės ir Labai pavėlavę — beje, iš Gijū. Vienas iš Virbalio. Tylėdamas su ašaromis mudu perskiria slenkstis. Polaidis, polaidis, sako eidami gulti šoferiai.

ŠV. JUOZAPO IŠVAKARĖS

Minutės pavirto į valandas. Taip gera. Ima snaudulys. Per gatvę

Drungnas drėgnas nuometas. Žinau, kad baigsis mano vienvėdis, Žinau, kad šianakt prasidės atomėdis.

Tačiau visa tai sena, kaip senas ir žilas patsai teatras. Naudoju tai, kas, mano supratimu, tinka "barzdikiškai" struktūrai. Kiek visa tai artina "Barzdą" prie absurdo orbitos, nesimu spresti. Noriu tik pastebėti, kad "Barzdoje" įžvelgiu ir prasme, ir mintį; pagal tai derinu savuosius sceninius užmanymus.

— Šį dviejų A. Landsbergio vienaveiksmių vakarą beveik galėtume pavadinti ir Dikinių vakaru. Algimantas Dikinis režisuoja "Barzdą". Kitas Arvydas Dikinis toje "Barzdoje" taip pat vaidina. Birutės Pūkelevičiūtės režisuojamam antram vienaveiksmiui "Sudiev, mano karaliau" vaidina tik du aktorai: Marija Lemešytė - Dikininė ir "Barzdos" režisierius — Algimantas Dikinis. Sakykite, reikia, tur būt, sunkaus darbo ir daug antvalandžių jums Patiems ir režisuoti ir tuo pačiu vaidinti kitame veikalame. Kaip visam tam užtenka jėgų? Ir kas yra Patiems maloniau: režisuoti ar vaidinti?

— Va, dabar man linksma: "Vakaras su Dikiniiais"... Ne, užtikrinu, toks vakaras nebūvo planuojamas. Sudarydamas "Barzdos" aktorinį sąstatą, esu kreipęs į eilę žmonių, deja, be pasekmių. Kas gi bėdoje gelbės, jei ne artimieji? Vienam veikale režisuoti, ki-

tame vaidinti — sunku. Deja, kitos išeities taipgi nebuvo. Esamose aplinkybėse vienas palengvinimas — "Sudiev, mano karaliau" buvo įmanoma repetuoti namuose. Mat, Lemešytė gyvena po tuo pačiu stogu. Ar visam tam darbu užtenka jėgų, nežinau. Parodys darbo rezultatas. Jei man esamose sąlygose būtų įmanoma pasirinkti — mieliau vaidinčiau, nors režisūriniam darbu reikiu dėmesį ir pagarbą.

— Antrąjį A. Landsbergio vienaveiksmį "Sudiev, mano karaliau" režisuoja Birutė Pūkelevičiūtė. Kaip žinome, ji yra ne tik režisierė ir aktorė, bet ir poetė, ir romanistė, ir filmo "Aukso žąsis" kūrėja. Bet šį kartą ji yra tik režisierė. Chicagoje ją įvairiomis progomis išsivysdavome tik kaip svečią, bet dabar su ja užmezgama pokalbį jau kaip su čekagiete, nes šios dienos režisierė, atrodo, jau galutinai Chicagoje apsigyveno ir čia įsikūrė.

— Nors jau kelinti metai, kai esate čekagiete, bet sceną mėgstanti publika lig šiol vis lyg pasigedavo Jūsų čionykščiam teatralų brudėjime kaip režisierės ir kaip aktorės. Tad būvo džiugu sužinoti, kad pagaliau

Dievdirbio Vinco Svirskio kryžius Lietuvos lygumose.

šiemet režisuojate naują Algirdo Landsbergio vienaveiksmį "Sudiev, mano karaliau". Linksniu kalbant, kas pastūmėjo šį kartą "išieiti viešumon": ar labai buvo prie širdies naujas Landsbergio vienaveiksmis, ar kiti kolegos ir kaimynai — scenos žmonės privertė, ar baigėte kuriuos kitus savo darbus bei užmojus?

— Kai čionykščių aktorių brudėjimas per subruzdimą išaugo iki sambrūdžio, tasyk aktoriška "noblesse" ir mane — įpareigojo.

Didžiausiu stimulu buvo visų bendras noras: suruošti Algirdo Landsbergio vakarą. To plano įvykdymui buvo dvi sąlygos — kad Landsbergis parašytų antrą vienaveiksmį ir kad Algimantas Dikinis galėtų viename jų vaidinti, neslegiamas režisūrinės naštos. Čionai aš ir įsikomponuoju jį paveikslą...

Ar "Sudiev, mano karaliau" buvo man prie širdies? Širdis net nežinojo, ką jai bus lemta pamilti. Kadangi "Barzdą" jau senokai buvo pasirinkęs A. Dikinis, man savaimė turėjo atitekti naujas, dar teberašomas vienaveiksmis. Koks? Apie ką? Net nenumaniau.

— Pastaruoju metu susidaro įspūdis, kad gyvename beveik vienaveiksmių amžiu: tiek jų (Nukelta į 4 psl.)

NAFTA LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

paiškos tikslą, todėl tuo ir patitenkinta.

Pajevonio grėžinyje skysta nafta rasta 1,163.5 ir 1,225.6 m. Pasiremiant šiu keturių grėžimų duomenimis, E. Liutkevičius daro išvadą, kad pietų vakarinė Lietuvos dalis neabejotinai gali būti pramoninės naftos šaltinių. Tas išvadas paremia ir Tauragės grėžinys, kur 1,608—1,618.1 m rasta skysta nafta. Kalingrado (Karaliaučiaus) srityje netoli Gusevo (Gumbinės) grėžinys nr. 2 1,513—1,525 m duoda 2.6 tonas naftos į parą. Toliau E. Liutkevičius teigia, kad esamoji Polocke naftos perdūrimo įmonė ir jau statoma nauja Jurbarkė garantuoja čia randamos naftos perdūrimą.

K. A. Sakalauskas savo straipsnyje, 127—142 psl., "Pietvakarių Pabaltijo naftos kiltiniai horizontai" suranda net iki aštuonių naftos horizontų įvairiose gilumose. K. S. rašo, kad 1949 m. buvo padarytas pirmas pagrindinis grėžinys Vilniuje, kuriame buvo atrasta skysta nafta. 1955 m. buvo padaryti

dar du grėžimai: Bauske (Latvijoje, netoli Lietuvos sienos) ir Stoniškiuose, kurių dujos savo sudėtyje turėjo sunkius angliavandenilius. 1960 m. buvo rasta skysta nafta prie Virbalio ir apie Pagėgius. Pastaruoju laiku Baltijos kraštus daromi grėžiniai Kalingrado (Karaliaučiaus) srityje prie Bieļojarsko (? A. V.) ir Gusevo (Gumbinės), Lietuvoje prie Virbalio ir Latvijoje prie Goldingos. Didelį susidomėjimą kelia numatyti naftos paieškosimui prie Šilutės, Šilbalės, Telšių, Kelmės, Gedminų, Klaipėdos, Užvenčių. Straipsnio pabaigoje K. A. Sakalauskas rekomenduoja praplėsti grėžimo darbus net vien vakarinėje Lietuvos dalyje ir Kalingrado (Karaliaučiaus) srityje, bet ir Baltijos jūros dugne.

A. Vala savo str., 143—151 psl., "Pietinio ordoviko naftinumo klausimu" sako, kad vakarinė Lietuvos teritorijos pusė ir Kalingrado (Karaliaučiaus) sritys, pasiremiant paskutiniųjų metų grėžimo duomenimis, neabejotinai yra turtingos nafta ir dujomis. Taip Virbalio grė-

žinyje 1,150.45—1,150.65 m buvo rasta skysta nafta kelių kvadratinį kilometrų plote. Šios srities ordoviko naftinumas jau yra įrodytas, sako A. Vala. Be to, paaiškėjo, kad giesniuose ordoviko sluoksnuose gaunama nafta yra geresnės sudėties, turi didesnę kiekį lengvesnių elementų (kaip benzinas, žibalas) už aukščiau gulinčius sluoksnius (800—1,000 m). Tokiu būdu pietų Pabaltijyje (ne mažiau 40,000 kv. km. plote) pasireiškė ordoviko sluoksnys nafta. Geros naftos perspektyvas sustiprina ir ta aplinkybė kad kitose greta gulinčiose geologinėse struktūrose irgi randama naftos. Be to, anksčiau pažymėti mokslininkai teigia, kad nafta teikiančios žemės gelmės struktūros čia išleidžia naftą iš savo koringų uolėnų arba plyšių vertikalinėje plotmėje iš kelių sluoksnių. Teritorija, iš kurios nafta išteka ir gali būti eksploatuojama, yra labai didelė, būtent, ji vakarus - pietus nuo linijos Liepoja, Bauskė, Mažeikiai, Kretinga, Telšiai iki Vištyčio, įskaitant visą Kalingrado (Karaliaučiaus) sritį ir Baltijos jūros rytinę dalį. Apskaičiuojama, kad tas plotas siekia iki 40,000 kv. kilometrus. Šiame plote, kaip jau dabar parodo atlikti grėžiniai, turi būti gaunama

pramoninė nafta. Ir į rytus nuo šitos linijos nafta gaunama keliuose grėžimuose: Vilniuje, Prienuose, Krekenavoje, prie Mūšos, bet čia nafta jau pasirodė 360—380 m gilumoje, pvz. Vilniuje 360 m, o Prienuose 380 m, o einant į vakarus, ji vis nūgrįmsta giliau. Situose grėžimuose nafta yra netekusi lengvųjų frakcijų — benzino, žibalo, gazolino, kurie, matyt, spėjo išgaruoti, todėl ši nafta netinka eksploatacijai. Įdomu ir tai, kad pramoningame naftos balse ir vakarus nuo linijos Liepoja - Vištytis iki šiol pramoninei naftai gauti nebuvo padaryta nė vieno pilno grėžimo, o nafta gaunama tik iš žemės plutos zondavimo.

II. Naujausios žinios iš pavergtos Lietuvos periodinės spaudos.

Vilniuje išeinančiame žurnale "Mokslas ir gyvenimas" 1966 m., nr. 2 aprašytas naftos paieškosimas pietų vakarinėje Latvijoje. Naftininkai iš padaryto grėžinio gavo pirmąsias 10 tonų naftos. Analizė parodė, kad joje yra daug lengvųjų frakcijų (benzino, legroino, žibalo, o taip pat parafino) vertingos žaliajos cheminei pramonei.

Geologijos mineralogijos moks-

ly kandidatas H. Valiukonis savo straipsnyje "Naftos bokštai prie Baltijos" (Tiesa, 1966. X. 4 d.) rašo T.S.K.P. XXIII suvažiavimas nutarė sustiprinti paieškosimams naftos Pabaltijo respublikose ir patį stato klausimą: "Ar yra galimybės naftos bokštams atžygiuoti prie Baltijos?" Į šį klausimą jis atsako taip: tuojau po Antro pasaulinio karo Leningrado ir Maskvos geologai ir hidrologai naftininkai pradėjo domėtis Pabaltijo valstybių žemės plutos dujingu ir naftinumu. Vykdamas naftos paieškosimo darbus 1957 m., pirmą kartą buvo apskaičiuotos naftos ir dujų atsargos pietų Pabaltijyje, jos prilygo 44,500,000 tonų sąlyginio kuro. Dabar jau galima pasakyti, kad šios atsargos yra žymiai didesnės. Toliau H. Valiukonis rašo: "Paskutiniaisiais metais daug vilčių dėta į kai kuriuos pietvakarių grėžinius, daromus prie Virbalio, Kybartų, Pajevonio, Tauragės, Gusevo (Gumbinės) ir kitur. Iš Gusevo (Gumbinės) grėžinio 1963 m. rugp. 3 d. pirmą kartą pradėjo tekėti geros kokybės nafta — iki trijų kub. metrų paroje. Šiuo metu skysta nafta aptikta Gargždų grėžinyje. Nauji ir nauji grėžiniai pavirtina geologų prognozes. Naf-

ta aptikta dar vienam grėžinyje — šį kartą Plungėje. Artimiausi bandymai patikslins naftingų horizontų perspektyvas. Taigi geologiniais tyrimais įrodyta, kad pietiniame Pabaltijyje neturi gali būti aptikta plačioje teritorijoje. Labiausiai perspektyvi Pabaltijyje naftinumo atžvilgiu yra vakarinė Lietuvos, Latvijos, o taip pat ir Kalingrado (Karaliaučiaus) srities dalis ir didžioji dalis Baltijos jūros akvatorijos. "Mes siūlome gręžti paieškinių grėžinius išilgai pajūrio. Rekomenduotinos grėžimui vietos galėtų būti — Liepojos ir Bartos (Latvijos T.S.R.), Svėkšnos ir Šilutės (Lietuvos T.S.R.), Rybačių (Rasytės), Zalivno (Isės) ir Golvinko (Gilijos) apylinkės, o taip pat pietinė Kuršių Nerijos sritis".

"Tiesos" korespondentas V. Miniotas, 1966 m. IX. 17 d., nr. 218, rašo, kad pereinamais metais Lietuvos respublika gavo galimą grėžimo mašinas, kurių pagalba galima pasiekti 3,000 metrų gylį. Mašinos pagrindas sveria 22 tonas, o 3,000 metrų ilgio vamzdžiai sveria 100 tonų. Mašinai veikti reikalingas galimas 1,800 arklių jėgų motoras, kuris, paleistas darban, drebina orą, kaip ultra garsiniai

lėktuvai. Mašinos pastatytos Gargždų rajone. Prie mašinos dirba apie 30 žmonių, vadovauja 4 meistrai, jau anksčiau įgiję šio darbo patyrimą, dirbę Sibiro taigose ir Kazakstane. Lietuvoje tokių specialistų iki šiol nebuvo ir nėra.

III. Vandens ir oro užteršimo pavojai.

Ryšium su didžiulės naftos rafinerijos ir cheminio kombinato statybomis Jurbarkė iškilio oro ir vandens užteršimo pavojai. Pereitais metais vienuolika specialistų atskirame memorandumė Maskvos valdžiai tą pavojų išskėlė ir smulkiai išdėstė. Memorandumas buvo atspausdintas okupuotos Lietuvos periodinėje spaudoje ir mūsų spaudoje Amerikoje. Memorandumas Lietuvoje išsiskyrė tam tikrą reakciją, ir kaip rašo "Tiesa" 1967 m. sausio 4 d., nr. 3, respublikinė valdžia skubiai iš 12 įvairių žinybų specialistų sudarė komisiją tam klausimui išnagrinėti. Komisijos pirmininkas buvo paskirtas Lietuvos T. S. R. Mokslų akademijos viceprezidentas, akademikas A. Zukauskas, nariai: Gamtos apsaugos komiteto pirmininkas V. Bergas, Gamtos apsaugos prie (Nukelta į 5 psl.)

KĄ SAKO REŽISIERIAI?

(Atkelta iš 3 psl.)

pirma pasaulinio garso dabarties dramaturgai, o mūsų laikai taipgi neatsilieka, tad ir savojoje scenoje jų jau ne vieną pamatėme. Kaip Jūs žiūrėte į šitokią "vienaveiksmių madą"? Kuo jie parankūs ar neparankūs rašytojui, režisieriui, aktorui, publikai?

— Man dar neteko vienaveiksmio statyti, o pirmoji pažintis visados esti įdomi.

Vienas veiksmas! Atbaigtas savyje, užskleistas, tarsi skritulys. Manėčiau, kad vienaveiksmis teikia mažiau teisių klysti, nes nėra laiko klaidoms atitaisyti. Kadangi kiekviena minutė yra brangi, ekspozicija privalo būti trumpa, aktoriumi nėra kada "sušilti" ir įsibėgėti, o tačiau dramatinė dinamika turi būti išauginta, problema iškelta ir išspręsta.

Prozos šeimoje vienaveiksmio vieta, tur būt, atitektų novelei. Abiejose žanruose rašytojui netenka grumtis su medžiagos gausa, kaip tatau atsitinka romane arba plačios apimties dramos veikale, tačiau temos kondensavimas čionai būtų ypatingai griežta sąlyga.

Dramaturgija, tiesa, jau nuo seno yra drausmingiausia kuopa literatūros pulke. Koncentruotas žodis, geležinė veikalo architektūra, kieta personažų disciplina — tai jos tradicija. Tačiau vienaveiksmiui tenka dar labiau įvertinti milinę, kad jis šiukštū nesizvalgytų į šalis, kad jo akis būtų nukreipta tik į tai, kas jam taikina.

— Kaip apibūdintumėte Jūsų režisuojamą Algirdo Landsbergio vienaveiksmį "Sudiev, mano karaliau"? Ir ko publika gali tikėtis šiame premjeriniame spektaklyje, kurio teksto ji dar niekur net nėra skaičiusi?

— "Sudiev, mano karaliau" vaidina tik du personažai: Senas Aktorius (karalius Dovydas) ir Jauna Aktorė (vergė Abisaga). Veiksmas vyksta Vokietijoje, D. P. lageryje, repetitijos metu. Veikalo struktūra būtų galima nupaišyti būgnų tūzo pavidalu. Tasyk aiškiai matytusi pastato planas: moteris veda viršutinę to brėžinio liniją, o vyras apatinę. Pradžioje juodu tolsta — vienas kyla į viršų, kitas krinta žemyn. Smaigaliuose jų kreivės perliūža ir tada, pakeitę kryptis, juodu ima artėti, kol gale susibėga į baigminį tašką ir atsiskiria neatšaukiamu "Sudiev".

Veikalas turi du skirtingus veidus, tarsi dievaitis Janus. Nors jo lūžis grynai vidinis, tačiau aktoriams veikalo eigoje tenka net pakeisti teatrinės kaukes: nuo komedinio šypsenio pereinant į komedijos ir dramą.

Pigi kasdienybė nuskaidrėja, plyšta pilkas kiautas, ir tie patys žmonės iškyla naujajai dimensijai. Abisaga išsikovoja karalių

Dovydą: tokį, kokiu ji kadaise žavėjosi. Tada dar kartą, ir jau paskutinį, jos glėbyje suliepsnoja Seno Aktoriaus jaunystė.

Manėčiau, kad, nežiūrint įvairių veikalo aspektų, viena jo styga turėtų atliepti kiekvienam žiūrovui: galutinai sugniuždytas žmogus dažnai pakyla iš savo pelenų, lyg mitologinis paukštis Fenikasas, nes net mažiausiam iš mūsų spinksi dieviškoji kibirkštis. Pastarieji žodžiai, tiesa, paskolinti iš "Barzdos", tačiau artėjanti premjera yra to paties autoriaus vakaras ir toji paralelė galėtų būti raktu į abu jo veikalus, nežiūrint kitų (ir labai ryškių!) jų tarpusavio skirtumų: temos ir formos prasme.

— Kaip žinome, lig šiol Jūsų buvo režisuota veikalai, kurie scenoje sukaupė labai gausų būrį aktorių. Čia turime galvoj Balio Sruogos "Milžino paunksmę", o taipgi Jūsų Pačios "Aukso žąsį". Tad kaip šį sykį sekasi, kiek girdėjome, tik su dviem aktoriais? Kokia režisieriaus sąvija, dirbant su dideliu ir dažnai tik tamkartiniu kolektyvu ir su tokiu neišardomu kolektyvu, kokių šiuo atveju yra Marija Lemešytė - Dikiniene ir Algimantas Dikinis?

— Niekados nesu prašokusi penkiolikos žmonių skaičiaus. Tada dideliame teatrui būtų dar visai kuklus sąstatas, tačiau, aišku, išivijoje — nelengvai surinkamas būrys. Vien tik repetitijų laiko koordinavimas būdavo nesibaigiantis galvosūkis, nekaltant apie kitas, daug sudėtingesnes problemas...

Dabartinė repetitijų nuotaika puiki. Ir ne dėl to, kad kolektyvas neišardomai surištas aukso žiedu, bet dėl to, kad ir Marija Lemešytė, ir Algimantas Dikinis yra sąmoningi žmonės ir talentingi aktoriai.

★

Belieka tik linkėti, kad Chicago lietuviškoji visuomenė jaustų dvasinio poreikio susirūšti su šį šeštadienį, 7 val. 30 min. ir sekmadienį 3 val. popietį Jaunimo centre įvykstančiais spektakliais, gausiai juose atsilankydama. O spektaklius suorganizavusiai Scenos darbuotojų sąjungai tebūna tai naujas paskatas pajudinti dirvonų jau nebeužleist.

k. b.

Liliya Sukytė dainuoja Chicagoj "Draugo" literatūros šventėje — koncerte Nuotrauka Ged. Naujokaitis

NAUJOJI IR ATEITIES MUZIKA

ST. SLIZYS

Elektroninė muzika yra naujos technologijos padarinys, ir jos kompozitoriai mūsų gyvenamame laikotarpiu yra dėmesio centre. Garsiausi elektroninės muzikos centrai ir laboratorijos yra Vokietijoje ir Italijoje ir jų žymiausi kompozitoriai yra šie: vokietis Karlheinz Stockhausen, italis Luciano Berio ir prancūzas Pierre Boulez. JAV eksperimentinė laboratorija yra Kolumbijos universitete, kurioje dirba kompozitoriai: Milton Babbitt, Otto Leuning ir Pau Usachevsky. Šios naujos krypties muzikos kūrėjai dar vadinami avangardininkais, nes jie veda muziką į dar nežinomas erdves. Užtai daug kas dar vadina šią kryptį ir ULTRAMODERNIZMU.

Europoje ir Amerikoje jau buvo keletas naujos muzikos festivalių, kur avangardininkai pademonstravo naują muziką. Daug kas, net ir iš muzikų, išgirdę elektroninę muziką, ją atmetė, kaip nesanačią jokia muzika, bet tik pakrikusių garsų triukšmu. Kompozitoriai ir instrumentalistai muzikai ją vadina "ateities muzika". Kad ir garsų išgavimas yra revoliuciškai naujas, neįprastas ir garso tembras praradęs natūralumą ir priartėjęs prie garso imitacijos, tačiau metų eigoje galima ir tai gyvenimui įskiepyti. Tačiau yra ir nuomonij abejonų, kad šie naujūnai galėtų pakeisti natūralų dainavimą ar konvencionalius instrumentus.

Įdomi staigmena muzikos raidoje yra visai nelauktas ir nenumatytas muzikos stilius, kurį sukūrė tie patys kompozitoriai, kurie dirba elektroninės muzikos laboratorijose. Jie patys ją vadina "naująja neelektronine muzika". Reikia manyti, jog tai yra perėnamo laikotarpio muzika iš moderniosios į elektroninę. Ji savo stiliuje turi panašumą į Schoenebergo ir Stravinskio serijinę techniką. Ši mu-

zika atliekama jau žinomais instrumentais. Joje ritmas vos jaučiamas, melodijos progresija nesujungta ir šokinėjanti didesniais intervalais, harmonija kraštutiniai disonansinė ir bet kokia formali garsų organizacija labai sunkiai suvokiama. Nors ir nauji garsai yra dramiški, skatinantys bei duodantys impulso ir jėgų gyventi, tačiau pagrindinių muzikos ryškumo ir vaidmens mažėjimas ne vieną dar suklaidins. Kad harmonija yra disonansinė — galima tai priimti, nes juk ir gyvenime disonansų netrūksta.

Naujoji neelektroninė muzika net eksperimentuoja naujų gaidų rašyme bei improvizacijoje. Gaidos panašios į greitaraštį, kur simboliais interpretatoriui parodyta, ką ir kaip jis turi atlikti. Partitūra yra ant plataus ir storo popieriaus, kuris scenoje atrodo, kaip ilga, bėganti juosta, pilna įvairių keturkampių, apskritų ir kitokių formų simbolių ženklų. Muzikos interpretatorius tada turi būti ir geras improvizatorius, nes pagal paslaptinių simbolių direktyvas jis ne tik instrumentu atlieka kūrinį, bet ir prideda apšėiai savo improvizacijos meno.

Improvizacija yra jau gana sena muzikos meno šaka, kurią iki tobulumo išvystė J. S. Bachas passacagijos, tokatų ir fugų formoje, kur jis virš "basso continuo" partijos visais galimais būdais, pagrindinę temą simetriškai ir simboliškai gaubdamas, sukūrė begalybę įvairiaspalvių variacijų, pasiekdamas viršūnę polifonijoje ir kontrapunkte, o muzikos formoje logiką ir aukštą inteligenciją. Net Haydnas, Mozartas, Beethovenas ir Lisztas yra pareiškę, jog negalį gyventi be Bacho muzikos ir daug dalykų yra sukūrę, sekdami jį. Aišku, kad improvizacijoje nėra vieno kelio, kuris būtų teisingiausias, ir nėra dviejų, kurie būtų visai panašūs. Čia yra gana plačios galimybės muzikui pasireikšti kaip menininkui, parodyti savo skonį ir originalumą ir veržtis į naujus bandymus ir atradimus.

Taigi naujoji muzika pasižymi gaidų rašymo laisva ir lanksčia sistema ir improvizacijos menu. Suprantama, jog veikalo atlikime rodyklė yra daugiau pakrypusi į tikslų veikalo suvokimą pagal kompozitoriaus surašytus simbolius, o improvizacija čia jau turi kiek mažiau

LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

● Lituanistikos Instituto suvažiavimo darbotvarkė ir kitos informacijos. Antrasis LI suvažiavimas įvykta Philadelphiaje, gegužės mėn. 6—7 d. Vieta: viešbutis "The Warwick", Locust Str. at 17th.

Gegužės mėn. 6 d. 11 v. ryto. Suvažiavimo atidarymas ir Instituto prezidento žodis.

11:15. Dr. A. Salio paskaita: "Vardo 'Lietuva' kilmė".

12:15. Kun. dr. V. Gidžiūno paskaita: "Žemaičių byla Konsultacijos susirinkime 1414—1417 m".

3:00 v. popiet dr. K. R. Jurgėlos paskaita: "Naujoji literatūra apie 1863 m. sukilimą".

4:00. Instituto skyrių tarybų posėdžiai. (Organizuoja atitinkamų skyrių vedėjai.)

Gegužės mėn. 7 d. 11 val. ryto dr. T. Remeikio paskaita: "Tautos sąvoka dabartinėje sovietinėje filosofijoje ir sociologijoje".

12:00. V. Trumpos paskaita: "Amerikos interesai Baltijos jūroje 19 a. pradžioje".

3:00. Instituto Tarybos posėdis (dalyvauja tik LI nariai).

Bendra vakariene bus "The Warwick" viešbutyje gegužės mėn. 6 d. 6:45 v. Po vakarienos bus žodžio vakaras, kurį organizuoja Instituto Lietuvių literatūros skyrius. Už vakarienę mokama \$6.50 asmeniui. Reikia ne vėliau kaip iki V. 1 pranešti, kas dalyvaus vakarieneje ir prisiųsti čekius šiuo adresu: dr.

vaidmens, negu ji turėjo tarp XVII ir XIX šimtmečių.

Kitą kartą kalbėsime apie elektroninės muzikos garso šaltinius, technines funkcijas, kompozitoriaus darbą, pridedami prie baigminių išvadų.

A. Salys, 208 Wayne Ave., Springfield, Pa. 19064.

Į paskaitas ir vakarienę kviečiami svečiai.

Kambarus "The Warwick" viešbutyje reikia rezervuoti ne vėliau V. 1 (telef.: Area 215 PE 5-3800). Kambarių kainos: vienam — nuo \$12 iki \$18, dviem — nuo \$17 iki \$23. (Kituose viešbučiuose yra pigesnių kambarių.) Kas norėtų gauti nakvynę pas vietos lietuvius, bet neturi pažįstamų, atvykęs kreipiasi į dr. J. Puziną, arba iš anksto parašo jam šiuo adresu: 1311 W. Wyoming Ave., Philadelphia 40, Pa. — Garažas automobiliams pasistatyti yra kitoje gatvės pusėje nuo viešbučio, kaštuos už dvi dieni \$4.55.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St. 1
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apraustą nuo ugnies ir automobilio pas

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertiniai užduodam naujus ir talsones senas. Pinali apsidraudę. Darbas garantuotas.

A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

BANGA

Pardavimas ir taisymas

2649 West 33rd St., Tel. 434-0421

P. Rudėnas K. Simulis

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LJUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS
GREITAS pataravimas — GARANTUOJAMA KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄTOM.

4 ³/₄ % METAMS

5 ¹/₄ %

On savings accounts on investment bonus

NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarptautinių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansininkai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate apkanę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės šaltinė — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200,000. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutapysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nerekia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi)

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY ..... 12:00 P.M.— 8:00 P.M.
TUESDAY ..... 9:00 A.M.— 4:00 P.M.
WEDNESDAY ..... Closed All Day
THURSDAY ..... 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
FRIDAY ..... 9:00 A.M.— 8:00 P.M.
SATURDAY ..... 9:00 A.M.— 12:30 P.M.

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas — PProspect 8-9533

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaskuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto Šeima dienais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarinis pirmadienis 7 val. ryto.

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. Hemlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

NAFTOS ŠALTINIAI LIETUVOJE

(Atkelta iš 3 psl.)

L. T. S. R. Mokslų akademijos prezidento pirm. akademikas K. Baliukas, Melioravimo ir vandens ūkio ministerijos vyriausias vandens išteklių naudojimo ir apsaugos valdybos viršininkas inž. Darškus, chemikas technologas inž. S. Jaruševičius, L.T.S. Mokslų akademijos chemijos ir cheminės technologijos instituto laboratorijos vedėjas, chemijos mokslų kandidatas H. Laumenskas, energijos inž. Linkaitis, inž. V. Sakalauskas, vandens valymo įrenginių specialistas inž. A. Skirkevičius, epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos mokslinio tyrimo instituto komunalinės ir kaimo higienos skyriaus vedėjas - medicinos mokslų kandidatas J. Starka, Sveikatos apsaugos ministerijos sanitarinės epidemiologinės valdybos viršininkas gydytojas Ch. Teperis, žinomas žuvininkystės specialistas - biologijos mokslų kandidatas J. Mamukas. Be to, trys specialistai buvo skubiai komandiruoti į naujai pastatytą naftos rafinerijas Jaroslavyje, N. Gorkij prie Volgos, Riazan ir Polocke prie Dauguvos. Jie ten ištyrė naujausius įrengimus rafinerijų atmatoms valyti ir nustatyti jų veiksmingumą. (Kadangi naftos valymo ir perdirbimo įmonės statyba buvo T.S.K.P. XXIII suvažiavimo direktyvose prie penkmečio plano, tai, savaime aišku, komisija negalėjo tokiam nutarimui pasipriešinti ir statybos projektą atmeti. A. V.)

Komisija įnešė kai kurias pataisas, būtent: gamyklų įrengimus statyti toliau nuo miesto, netransportuoti naftos Nemunu, įrengti tobulas liekanų valyklas ir nestatyti Jurbarko naftos sunkiųjų produktų (sieros rūgšties ir tepalų) chemijos kombinato. Be to, komisija pasiūlė pradėti ruošti Lietuvoje naftininkų - inžinierių technikumų, meistrių kadrus. Tuojau parinkti dalį inžinierių ir technikumų ir pasiūlyti specializuoti ir geresnės naftos perdirbimo įmones. Respublikos vyriausybė tam pritarė. Komisijos apskaičiavimu, 1980 m. pramonės įmonių apimtis padidės penkis kartus ir penkis kartus padidės kuro suvartojimas, todėl dabar esančios šiluminės, hidroelektrinės ir durpių kuro jėgainės galės patenkinti tik 30% reikalingos elektros energijos, o 70% reikės gauti iš Jurbarko rafinerijos produktų. Leningrade "Lengiprokaz" institutas dabar tikrina ir pertaiso Jurbarko rafinerijos projektus, prisilaikant komisijos patarimų. Statybos paruošiamieji darbai prasidės 1968 m., o pačios gamyklos statyba 1969 m. Statyba užtruks apie 4 metus ir prie statybos dirbs 7,000 statybininkų ir montuotojų.

Pavojai tautos išlikimui

Iš ankščiau pateiktų duomenų tenka daryti šias išvadas: 1). Naftos paieškojimu ir perdirbimu rūpinasi centrinė komunistų valdžia Maskvoje. Šiuo rei-

kalu XXIII T.S.K.P. suvažiavimas užplanavo naftos perdirbimo įmonės statybą Jurbarko, o Leningrado "Lengiprokaz" su kitomis įstaigomis vykdo paruošiamuosius darbus. 2). Įmonės statybą Jurbarko suplanuota pradėti 1969 m. ir baigti laike 4 metų. 3). 1980 m. pramonė padidės penkeriopa ir 70% naftos produktų bus sunaudota vietoje. Dėl pirmuose dvejuose punktuose numatytų įvykdyti pramonės statybą, kyla planuotojų tarpe nemažai ginčų dėl oro ir vandens teršimo, dėl trečio punkto dar niekas niekur nepasisakė, nors tas punktas, būtent pramonės staigus penkeriopa išugdymas, bus lietuvių tautai pražūtingas, nes pareikalauja labai daug specialistų ir darbininkų, o ne pilnų 3,000,000 lietuvių tauta iš savo prieauglio tokio darbininkų skaičiaus negalės duoti, atseit, bus reikalinga atgauti didelį kiekį darbininkų iš "broliškių respublikų".

Ar galimas toks staigus pramonės išplėtimas? Pabaltijo valstybių teritorija yra labai tinkama gamybei plėsti: 1). Apie 400 kilom. ilgio Baltijos pakrastyje, pradedant nuo šiaurinės Estijos iki sienos su Lenkija yra 8 uostai: Baltiska uostas, Talino, Rygos, Liepojos, Šventosios, Klaipėdos, Kaliningrado (Karaliaučiaus) ir Piliavos. Iš jų Liepojos ir Piliavos uostai lengvesnėmis žiemomis neužšąla ir galima jais naudotis visus apskritus metus. Kiti užšąla dviem trim mėnesiams, bet su ledlaužiu pagalba galima taipgi jais naudotis apskritus metus. 2) Geležinkelių tinklas spinduliuais nuo Baltijos jūros uostų per mazgines stotis - Baranovičiai, Minskas, Daugpilis, Rezekne pasiekia tolimesnius S.S.S.R. kampus. Be to, geležinkeliai Vilnius - Daugpilis, Kaunas - Joniškis - Ryga - Talinas, Karaliaučius - Tilžė - Radviliškis - Mažeikiai kerta aukščiausių pažymėtų geležinkelių, Plentų tinklas yra išvystytas labai gerai. Turi tris pagrindinius plentus, kertančius visas tris valstybes: Vilnius - Daugpilis - Leningradas. Kaunas - Kėdainiai - Panevėžys - Biržai - Ryga - Talinas. Karaliaučius - Tilžė - Tauragė - Radviliškis - Šiauliai - Joniškis - Ryga. Be to yra visa eilė plentų, kertančių šitas pagrindines linijas: Vilnius - Alytus - Marijampolė - Karaliaučius, Kretinga - Klaipėda ir t. t. Patogesnės vietos pramonei vystyti ir tiek patogių uostų, su tankiu geležinkelių ir plentų tinklu neberasi visoje plačiojoje SSSR teritorijoje. Naftos šaltinių eksploatacija įgalins šiame krašte išvystyti chemijos pramonę, todėl numatyta statyti Jurbarko, netoli Šventosios uosto ir Plungėje didelių chemijos kombinatus.

Vykdamas tokį milžinišką pramonės išvystymo planą, reikalinga bus daug tūkstančių darbininkų, kurių jau nemažai ir dabar yra Lietuvos prigabenta. Pasiremiant Miglino statistiniais duomenimis, Lietuvoje

Autografininkų eilutė prie laureato... Nuotr. Ged. Naujokaicio

Laikė ir gyvenime

AVANGARDIZMAS AR MASEMS PRITAIKYTAS MENAS?

PETRAS MELNIKAS

Šiandien yra gan lengva atsispėti, kuri meno rūšis publikos yra daugiau mėgiama. Nesuklysim, kad poezija, nemelodinga muzika, abstrakti tapyba ir filosofija masių netraukia ir šios rūšies kūriniai dažnai yra tik toleruojami. Romanas, melodinga muzika, peizažo tapyba ir kartais psichologinis veikalas yra patrauklesni. Jų kūrėjai yra gerbiami, kūriniai diskutuojami ir dažniau perkami. Didėnis publikos susidomėjimas šia sritimi diskutuose randa ir šalininkų ir priešų.

Šis sveikas publikos reaguojimas į naujai pasirodžiusius romanus, melodingos muzikos kūrinius, vaizduojamąją tapybą

1932 m. buvo: lietuvių 80.6%, žydų - 7.1%, vokiečių - 4.1%, lenkų - 3%, rusų 2.4%, visų kitų - 2.8%. Tokiu būdu Neprikl. Lietuvos gyveno apie 50,000 rusų, 1959 m. rusų procentas pakilo iki 7%, o dabartinio metu reikia skaičiuoti, kad atėjusių iš "broliškių respublikų" skaičius prašoka 300,000. Kaip projektuoja Maskva, 1980 m. pramonė turi būt penkeriopa didesnė, tai galima prileisti, kad proporcingai augs ir kolonistų skaičius, o 1980 m. jų gali būti Lietuvos prigabenta apie 1,500,000. Aišku, kad pramonės augimas 1980 m. nesutos vietoje, nes jai vystytis, kaip anksčiau matėme, yra neribotos galimybės, tad tenka laukti, kad šio šimtmečio paskutinėje dekadėje (dar prieš 2,000 metų) atėjusių skaičius jau susilygins, o gal net pralenks lietuvių skaičių Lietuvoje.

Lietuviams, prieš keliolika tūkstančių metų apsigyvenusiems dabartinėje Lietuvos teritorijoje, sukūrusiems savitą kultūrą, taip artimą Vakarų kultūrai, teks savo namuos atsidurti mažumoje ir jaustis savo protėvių žemėje įnamiais. Nors ir sunku ir skaudu apie tai kalbėti, bet tokiomis liūdnomis mintimis norime atkreipti skaitytojų, o ypač mūsų veiksmų dėmesį į gresiantį lietuvių tautai pavojų.

Atrodo, visai kitos perspektyvos atsirastų, jei Lietuva ir vėl taptų laisva ir nepriklausoma valstybe. Tuomet bent dalis užsieny gyvenančių lietuvių su savo prieaugliu (atžalynu) ir kapitalu į ją laisvai grįžtų.

bei psichologinių problemų veikalus šiandien vis dėlto pradeda nykti. Priežastis: didesnė ar mažesnė avangardizmo įtaka šioms meno šakoms ir, ypač, jaunos kartos kūrėjams.

Kas yra avangardizmas? Kas yra menas?

Avangardizmo žymiausias brožas yra tikėjimas, kad menas yra religija. Ši religija yra jų pagrindinis rūpestis. Antras būdingas avangardizmo brožas yra jo atsiskyrimas nuo masių ir net visiška izoliacija. Avangardo kūrėjai nusistatė, kad jie nemėgsta šių dienų pasaulio ir jo problemų.

Kai šis antagonizmas iššaukė aštrią kritiką ir publikos nepasitenkinimą, jų kūryba kartais pagyvėdavo, lyg pabudusi iš miego. Bet, kai publikos nepasitenkinimas peržengė jų tolerancijos ribą, jie užtrenkė duris pasauliui. Jų menas pasidarė dar subjektyvesnis, miglotesnis ir net visai neaiškus. Jie net pradėjo reikalauti, kad menininkas savo kūryboj būtų visuomet avantiūristas ir naujų formų ieškotojas. Eksperimentavimas su forma, įgavęs sveiką pradžią, niekad nesiliovė ir daugumai menininkų tapo jų kūrybos pagrindu. Susirūpinę forma, jie priėjo išvados, kad ir paprastas romanai, melodija, peizažas ir net psichologinės problemos veikalas (Sartre) negali būti sukurti tiesioginiu keliu, bet tik pro jų fantastišką, emocinę prizmę. Jie net nudžiugo atradę, kad įdomios problemos yra labai retos ir kad pati įdomiausia problema yra jie patys.

Po šitokio "Credo" publika pakilo ir pradėjo apieiti žiūrovų kėdes. Avangardistai atskirto: masės nesupranta meno - mes neprivalom joms patarauti.

Menas nuo senų laikų tarnavo žmogaus palinksminimui ar jo nelengvos buities sušvelninimui. Graikų, romėnų ir Šekspyro dramose nėra nuobodžios. Dostojevskio ir Tolstojaus romanus kartą pradėjęs skaityti, jau nebegali atsitraukti. Mūsų avangardistų problema yra, kad jų veikalai yra nuobodūs, kartais net tušti. Menininkas juose yra taip narciziškai įsimylėjęs ir save, kad jis neturi laiko savo pasirinktai temai. Jis pozuoja, šypsos pats sau ir negali savęs pamiršti. Galų gale jis

• Juozas Leonas Navickas, — Bostono kolegijos ekstrordinarinis profesorius. S. m. kovo 1 d. Bostono kolegijos (Boston College) vadovybė suteikė dr. Juozui L. Navickui ekstrordinarinio (Associate) profesoriaus laipsnį su nuolatinio dėstytojo teisėmis. Jam taip pat buvo paskirta stipendija jau įpusėtam moksliniam veikalui užbaigti.

Dr. Juozas L. Navickas gimė Virbalyje, progimnaziją baigė Kybartuose, o gimnaziją — Vokietijoje. Filosofiją studijavo Louvain'o Aukštajame filosofijos institute, kurį baigė 1953 metais. Filosofijos daktaro laipsnį gavo Fordhamo universitete 1958 metais, parašydamas disertaciją "The Moral Philosophy of Lossky". Baigęs studijas, dvejus metus dėstė filosofiją King's College, Willkes - Barre, Penn. 1961 metais pradėjo darbą Bostono kolegijoje docento teisėmis (Assistant professor).

1963 metais ėjo Bostono Kultūros klubo pirmininko pareigas. Tais pat metais buvo išrinktas Lietuvių katalikų mokslo akademijos Naujosios Anglijos židinio pirmininku.

Lietuviškoje spaudoje bendra darbiavo: "Lietuvių Enciklope-

dos institute, kurį baigė 1953 metais. Filosofijos daktaro laipsnį gavo Fordhamo universitete 1958 metais, parašydamas disertaciją "The Moral Philosophy of Lossky". Baigęs studijas, dvejus metus dėstė filosofiją King's College, Willkes - Barre, Penn. 1961 metais pradėjo darbą Bostono kolegijoje docento teisėmis (Assistant professor).

1963 metais ėjo Bostono Kultūros klubo pirmininko pareigas. Tais pat metais buvo išrinktas Lietuvių katalikų mokslo akademijos Naujosios Anglijos židinio pirmininku.

Lietuviškoje spaudoje bendra darbiavo: "Lietuvių Enciklope-

dijoje", "Drauge", "Aiduose" ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidiniuose, kuri dr. Juozas L. Navicko traktatą "Žmogaus esmė intencionalių aktų šviesoje" (Roma, 1965 m.) išleido atskiru leidiniu.

Filosofines studijas anglų kalba paskelbė šiuose moksliniuose žurnaluose: "Boston College Studies in Philosophy", "Darshana International", "International Philosophy Quarterly", "Directory of American Philosophers", "Directory of American Scholars" (vol. IV), "Who's who in American Education", "Who's who in the East". (L. B. J.)

Lietuviškas Restoranas - METROPOLIS

6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009

Vienintelis Lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt. didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškos jaukios nuotakos galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigalvinti.

Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti

Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

8 Pagrindai, kodėl Podarogifts, Inc. pritraukia tūkstančius mūsų klientų, kurie siūnčia DOVANAS į USSR

1. Jiem nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vnešposyltorg'o

DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE

6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pritaikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ - KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke.

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.
(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)

220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel. 212 - 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1530 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y. 11216
Tel.: 212 IN 7-5522
arba į bet kurį jų skyrių

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 CI 5-7905
arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 WA 5-3455
arba į bet kurį jų skyrių

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponi!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad ir ketvirtad nuo 9 iki 9.30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak

SINCLAIR

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street
Tel. GR 6-3134 ir GR 6-3353
Sav. Juozas (Joe) Juraitis

* Pagrindinis taisymas vietinių ir užsieninių automobilių * Elektroninis motory tikrinimas * Chicago Motor Club patvirtinti kvalifikuoti mechanikai * Darbas garantuotas ir prieinama kaina. * Turime vilkiką ir (Courtsey cars). Atsilankykite ir išsikimkite.

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir bižnjo Patogios išsimokėjimo sąlygos

J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV
3 skyriai Chicagoje:

2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864

Lietuvių bendrovė, kuri turi tise siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą. Didelis pasirinkimas geriausių rūšių medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Zukauskai

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda

2047 W. 67 Pl. WA 5-8067

Heating Contractor
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo šildymo orinius ir air conditioning naujus ir senus namus Stogo linas (gutters), vandens šildymo boilerius Turin leidimus. Darbas atliekamas greit ir saugiai. Apakalavimai nemo.

DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
1444 S. Western, Chicago 9, Ill
Telefonas VI 7-3447

NAUJI LEIDINIAI

● **AIDAI, 1967 m., vasario mėn., nr. 2.** Du pagrindiniai šio numerio straipsniai, apimantys mūsų religines, tautines ir visuomenines problemas, yra vysk. Pr. Brazio ir dr. A. Sužiedėlio. Juozas Pažemėnas baigia raštą apie prof. Vladą Jurgutį o J. Alaušius duoda praėjusių metų mūsų kultūrinio gyvenimo apžvalgą, iš kurios porą ištraukų komentuojame ir šios dienos "Kultūros temomis kitur" skyriuje. Poeziją šį kartą atstovauja L. Andriekus. Įdomi seniena, tačiau atliepianti ir šių laikų mūsų išeišiką buitį, yra Ignoto Dometos laiškas Adomui Mickevičiui. Recenzuojama pastaroji Vidos Kristolaitytės paroda New York'e ir A. Nykos-Niliūno verstasis "Hamletas", rašoma apie naujas kosmologines teorijas, apie naujus skaitymo metodus ir naujus lietuvių raštijos ir bibliotekų istorijos darbus.

● **AWAKENING LITHUANIANIA.** A Study on the Modern Lithuanian Nationalism by Prof. Jack J. Stukas, Ph. D. Director, Institute of International Business Seton Hall University. The Florham Park Press, Inc., 14 Lincoln Place, Madison, N. J. 07940.

Leidinyje iliustruotas, kietai įrištas, 188 psl., kaina \$5.00, gaunamas ir "Drauge". Knygos mecenatas Kazys Šipaila. Plateašis leidinio aptarimas yra šios dienos "Akademinė prošvaisčių" puslapyje.

● **MŪSŲ VYTIŠ, 1967 m., sausio-vasario mėn., nr. 1.** Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaktorius Rimantas Griškėlis, 2816 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Administratorius Jonas Tamulaitis, 6818 So. Claremont St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$4.00. Ryškiomis veiklos nuotraukomis iliustruotas ir raštų turiniu išsilingai atseiktas akademinio jaunimo žurnalas. Šiame numeryje Eug. Vilkas rašo apie akademinę skautų įnašą į Jaunimo metų įvykius, Algis Zaprackas savo rašte apsisloja apie Korp! Vyties atkūrimą išeišijoje, o Alg. Kazlauskas mini XVI Šiaurės Amerikos lietuvių studentų suvažiavimą. Numeris baigiamas plačia akademikų skautų veiklos apžvalga.

● **THE MARIAN, March 1967.** Tėvų marijonų leidžiamas mėnesinis religinės kultūros žurnalas. Metams \$3. Savo kovo mėn. numeryje turi amerikiečio spaudos bendradarbio Ch. DeCelles straipsnį apie pasauliečių

šventumą. Chicagos Meno instituto konservatorius dail. A. Jakštas rašo apie Bažnyčią ir meną. Konvertitė rašytoja Verla A. Mooth svarsto apie kentėjimų ir džiaugsmų prasmę ir jų santykį. Lehigh universiteto prof. dr. Adolfas Butkys, ekonomistas, rašo apie pasninkų sumažinimą ir to įtaką į žuvų pramonę JAV-se. J. Rugis paberia eilę minčių apie Velykų šventes. Laikraštiniškas H. Peisson svarsto apie vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo kelią ir duoda eilės knygų apžvalgas. Žurnalistas A. B. Haines aptaria rašytojo E. Barrett kūrybą. Argentinoje eilę metų besidarbuojąs tėv. A. Švedas, MIC, informuoja apie airius išeišius tame krašte. Indijos misijonierius tėv. S. Ramchnat, SJ, pasakoja apie pergyvenimus tame plačios apimties Azijos krašte. Airių armijos kapitonas P. O'Donnell, dabar su Jungt. Tautų daliniais budžis šv. Žemėje, idiliškai aprašo berniuką prie Gallijės ežero. Šiame numeryje bendradarbiš L. P. Bell patarimai apie vaikų priežiūrą vėsiam ore ir duodamas Kathleen M. Burke velykinis eilėraštis.

Žurnalas gausiai iliustruotas Iacometti, Tiepollo, Manet, Pi-

ckel, El Greco, Caravaggio, Bloch, Valeškos, Brazausko, Rūkstėles kūrinių reprodukcijomis, Alg. Grigaičio ir kitų nuotraukomis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

● **LIETUVIŲ KALBOS PRAKTICAL** Mokyklai ir namams. II sąsiuvinis. Paruošė Domas Velička, lietuvių kalbos lektorius. Pedagoginio liuanistikos instituto leidinys. Išleistas JAV Lietuvių Bendruomenės Chicago Apygardos Valdybos lėšomis 1967 m. didelio formato 32 psl. šis II sąsiuvinis skirtas morfologijai: žodžių darybai ir kaitybai, žodžio sudėčiai, žodžio dalių rašybai ir rašybos sistemai. Leidinio kaina \$2.00, gaunamas ir "Drauge".

● **EGLUTĖ, 1967 m., kovo mėn., nr. 3.** Vienintelis lietuvių vaikų laikraštėlis laisvajame pasaulyje, spausdinamas ke liomis spalvomis. Metinė prenumerata \$4.00, adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

● **VILTIS, March-April, 1967.** A Folklore Magazine. Redaguoja V. F. Bieliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado 80203. Metinė prenumerata \$3.50, dviems metams — \$6.00. Žurnalas skiria daug dėmesio įvairių tautų tautiniams šo-

P. Aleksa Gandonėšis Metalo skulptūra grupės "Dailė" parodoje Čiurlionio galerijoje, Chicago.

kiams bei aplamai folklorui. Šio numerio viršelyje puošia lietuviškas tautinio drabužio (Rūtos Mockiūtės) nuotrauka, o tekste plačiau rašoma apie lietuvių liaudies meną. Žurnalas leidžiamas anglų kalba.

KRONIKA

● **Jaunos lietuviškos paroda Argentinoje.** Šį mėnesį Buenos Aires mieste atidaroma pirmoji dailininkės Ingridos Suokaitės abstraktinių kūrinių paroda. Jaunoji dailininkė yra baigusi Vasario 16-sios gimnaziją Vakarų Vokietijoje ir meną studijavo Stutgarte ir Muenhene. Į Argentina dailininkė atvyko 1966 metais ir čia dirba mokytojos darbą kolegijoje.

● **Lituanistikos Instituto biblioteka ir archyvas.** Šiuo metu biblioteka turi įregistruoti inventorius knygoje 442 knygas. Žurnalų yra gauta apie 2000 egz. Kelios dėžės prikrautos smulkių spaudinių, kaip brošiūrų, programos, straipsnių at-

● **SKAUTŲ AIDAS, 1966 m., nr. 10.** Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis. Redaguoja v. s. Antanas Saulaitis. Metinė prenumerata \$4.00, adresas: Kazys Česna 58 Providence St., Worcester, Mass. 01604.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginial 7-7258-59

MOVING

perkrauto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir seštadieniais iki 3 val. p. p.

PAPUŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass"

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylo, taffetą, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

CHICAGOS PONIOS IR PANELES,

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulyje garsumo metodus vartoja, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kaktas, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėtį, kiekvienas oš ligų gydymas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikambinkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE
(šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisoma, parduodama ir nuomojama priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dailią, pritaikomą pagal skonį kabinatus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.
B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

Pavasariniai ir vasariniai siuntiniai 1967 metams

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Zinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

Moteriškas (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietpaltis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumo medžiagos, 4 yds. puikios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpam rankovėm megstukas

Kaina \$75.00.

Vyriškas (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3 1/2 yds. angliškos kostiumo medžiagos, 4 yds. vilnonės suknelės medžiagos, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 3 jardi vilnonės paltui medžiagos.

Kaina \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas siuntinys
Kainuoja \$135.00.

Tebesiuočiamė ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siuvas masinas, svaiginamus gėrimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiuočiamė ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)
421, Hackney Road, London, E. 2., England

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:
A. Kusniskis, 167 College Str., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas Jam patinka iš specialių krautuvių.

PLANINGAS TAUPYMAS

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

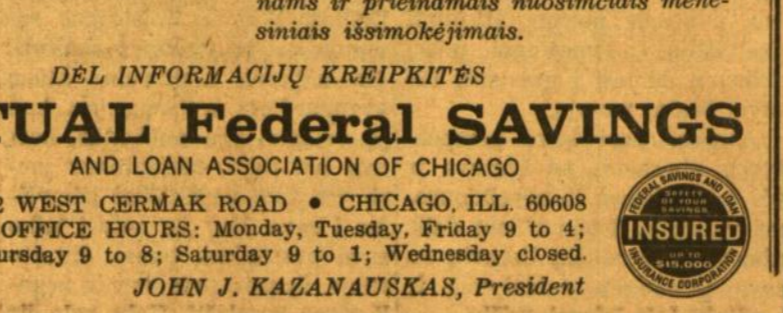

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITE'S
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

spaudai bei iškarpos ir kt. čius, G. Krivickienė, A. Kučas, Trūksta knygų lentynų, pirmo- Kultūros Fondas, L. K. Mokslasios dvi jau prikrautos. Biblio- Akademija, Maryland Books, tekai leidinių nemokamai davė: B. Nainys, A. Plateris, Pedago- A. Andriušaitis (daug žurnalių giniš Institutas, B. Saldukienė komplektų), J. J. Bachunas, J. ir W. R. Schmaistieg, Laukiame, Balys, S. Biežis, Čiurlionio an- kad ir kiti Instituto nariai prisamblis, "Dirva", J. Gimbutas, sidės prie mūsų liuanistinės V. Gidžiūnas, P. Juras, J. Kon- bibliotekos surinkimo.

LIETUVISKA VALGYKLA GRAŽIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary
4 3/4% ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly
5% ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded
1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visu modernišku baldu, elek trinių krosnių, radijo ir tele vizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvrt. 9-9 val. ant. treč. ir seštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietu.

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 6 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera
PIETŪS
\$1.65 & \$2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.
Atdara ekmad iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto

SOVIETINIŲ INTELEKTUALŲ KOVA UŽ DEMOKRATIJA

PROTESTAS PRIEŠ BAUDZIAMOSIOS TEISENOS PA-PILDYMUS, KOKIAIS KLAUSIMAIS DOMISI MASKVOS STUDENTAI

V. ALŠEIKA, Vokietija

Šių metų sausio 17 d. Maskvoje buvo suimti keli jauni literatai — jie buvo kaltinami, jog per daug atvirai kritikavę sovietinę kultūros politiką, ypač ryšium su Danielio - Siniavskio nutesimu. Ties suimtieji: Aleksandras Ginsburg, Jurij Galanskov, Aleksiej Dobrovolskij, Vera Laškova ir Petras Razievskij. A. Ginsburgas jau buvo žinomas, kaip paskelbęs "baltąją" knygą dėl Daniel - Siniavskio nutesimo, be to, atvirai kreipęsis į prezidentą Podgornyj. J. Galanskov buvo nelegalaus žurnalo "Phoenix 66" leidėjas — tame žurnale bendradarbiavę ir kiti suimtieji. Jau žinoma, kad sausio 22 d. Maskvoje ties Puškino paminklu vyko intelektualų, studentų demonstracija. Tuo metu buvo suimti aštuoni demonstracijos dalyviai ir jų laukia teismas. Intelektuali buvo suimti, pasinaudojant Sovietų aukščiausiojo sovieto 1966 m. rugsėjo 16 d. išleistu įsaku. Prieš tą įsaką, ypač jo du straipsnius, pasisakė visa eilė žinomų sovietų mokslininkų ir rašytojų — jie kreipėsi į Aukščiausios tarybos visuotinį susirinkimą. Tų protestuojančių tarpe buvo ir kompozitorius Šostakovičius. Ryšium su visais tais įvykiais įdomu susipažinti su pačiu įsaku, su protesto raštu, su Maskvos studentų problemomis ir su Galanskovo komentarais. Frankfurte veikianči "Possev" leidykla ir jos leidžiamas žurnalas "Grani" kai kuriuos šių dokumentų pasiuntė žinomoj vokiečių dienraščiui "Frankfurter Allgemeine" redakcijai. Su jais verta susipažinti.

ir dar keli senųjų bolševikų atstovai.

Jūs tą kovą pralaimėsite...

Nelegalus laikraštis "Phoenix 66", greičiausiai suimtojo Galanskovo plunksna paskelbė kai kuriuos mokslininkų ir rašytojų protesto komentarus. Jis priminė ir Togliatti mintis — šis irgi buvo pasisakęs prieš laisvųjų varžymą. Sovietų "parlamentui" vis dėlto priėmus minėtų straipsnių papildymus, "Phoenix 66" toliau pabrėžė: "Jūs galite pradėti... jūs galite šią kovą laimėti, tačiau karą jūs vis vien pralaimėsite, karą, kuris jau yra prasidėjęs Rusijoje".

Dar įdomesni Maskvos studentų klausimai. Jie buvo nukreipti į Vokietijos literatūrinio gyvenimo žinovą Ernst Henry, jam Maksvos universitete skaitant paskaitą "Apie neofašizmą". Štai tų paklausimų, vietomis ryškių savo agresyviu tonu, atranka:

Ar gali fašizmas atsirasti ir pas mus, ypač, jei atėjimui Stalino kultas? Ar jis įsivyrautų ir Kinijoje? Ar tai tik atsitiktinumas, kad socializmo sąlygoje galimas kultas? Ar tai priklauso tik nuo vadovaujančio asmens asmeninių savybių? Ar čia negalima įžiūrėti objektyviųjų priežasčių? Jau žinoma, kad praktiškai jokiai socialistinėme krašte neišvengta kulto, kai kur jis buvo pasireiškęs net ir ne viena kartą — gal socializmo pagrindai skatina kulto atsiradimą? Ar mūsų krašte kulto metu vyravo teisinga ideologija? Ar mums negresia karinis perversmas ir vieno asmens įsivyravimas? Ar socialiniai galima pateisinti "kietojo režimo" įvedimą?

A. Sovieto įsakas praplėdė baudžiamojo kodekso straipsnius

Baudž. kodekso IX skyrius papildytas straipsniais 190, 190¹ ir 190², kurie štai ką nurodo. Straipsnis 190¹: "Kas platina žinomas šmeižiančias žinias, kenkiančias sovietinei valstybei ir visuomenės tvarkai... kas platina atspausdintus šmeižtus — baudžiamas laisvės atėmimu iki 3 metų arba pataisos darbais iki metų arba pinigine bauda iki 100 rublių". Straipsnis 190² nurodo į išniekinimą pačios valstybės, ar paskirų respublikų herbo ar vėliavos — čia bausmė siekia dviejų metų, pataisos darbų iki metų arba pinigines baudas iki 50 rb. Pagaliau straipsnis 190³ mini viešus susirinkimus, kurie pažeidžia viešąją tvarką, atktyvų dalyvavimą tokiuose susirinkimuose — nusikalte baudžiami iki 3 metų arba pataisos darbais iki metų, arba pinigine bauda iki 100 rb.

Protestas Aukšč. sovietų tarybai

Tarp šių metų sausio 1 ir 10 d. Aukščiausiam sovietui Maskvoje buvo įteiktas mokslininkų, rašytojų protestas su 21 parašu, nuorašai buvo pasiūti partijos politbiurui ir Sovietų S. gos generalinei prokuratūrai. Pasirašę protestavo prieš minėtų straipsnių įvedimą, nes jie, esą, neatitinka politinei krašto tikrovei. Tokių įstatymų priėmimas, kaip pabrėžė protestuojantieji, kelia įtartinę ir apkalbinamą atmosferą. Autoriai pabrėžė: "Mes esame įsitikinę, kad tie straipsniai prieštarauja leniniams socialistinės demokratijos dėsniams. Jei juos Aukščiausiasis sovietas priimtų, tatau galėtų būti kliūtimi įgyvendinti konstitucijoje garantuotoms laisvėms". Pasirašė žinomi mokslininkai, kaip Mokslių akademijos nariai Asturov, Seldovici, Tamm (Nobelio premijos laureatas), rašytojai Nekrasov, Kaverin, Dombrovskij, kompozitorius Sos takovič, filmų režisierius Romm

Sviesos-Santaros suruosto simpoziumo "Absurdo teatras lietuviškoje scenoje" metu kovo 10 New Yorke. Už stalo iš kairės: Algirdas Landsbergis, Juozas Daubėnas ir Kosmas Ostrauskas.

Nuotr. Ged. Naujokaičiū

Kultūrinė Kronika

• Dr. Viktorijos Skrupskelytės paskaita, kurios tema yra "Jean Cayrol modernių rašytojų tarpe" įvyks šiandien (kovo 18 d.) 6 val. 30 min. Jaunimo centre, Chicagoje. Paskaita yra paskutinė iš ciklo "Rašytojų centre, Chicagoje. Paskaita yra prancūzų kalbos profesorė Chicago universitete.

Besiruošią šį vakarą į A. Landsbergio vienaveiksmių spektaklį, kviečiami Jaunimo centran ateiti vieną valandą anksčiau, kad būtų progos išgirsti ir jaunosios mūsų intelektualų kartos žodį apie vieną iš modernųjų rašytojų.

• Prof. Z. Ivinskio studija vokiečių žurnale. Berlyne išeinančiame vokiečių žurnale FORSCHUNGEN ZUR OSTEUROPAEISCHEN GESCHICHTE profesorius Zenonas Ivinskis paskelbė šiemet plačią studiją apie protestantizmo išsivystymą Lietuvoje iki jėzuitų atvykimo 1570 metais. Savo darbe profesorius naudoja dar neskelbtą medžiagą, rastą Vatikano ir Jėzuitų archyvuose, Romoje.

• Dailininkų grupės "Dailė" paroda Ciurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma šiandien (kovo 18 d.) 6 val. 30 min. vak. Paroda tęsis iki kovo 26 d. (Velykų sekmadienio). Paroda bus atdara kasdien nuo 7 val. vak. iki 9 val., o savaitgaliais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Šioje parodoje dalyvauja 15 dailininkų su 60 darbų. Be tapybos, bus dar išstatyta skulptūra, grafika ir mozaika.

• Manyland Books leidyklai reikalingi vertėjai, galį literatūrai skirtumas tarp fašizmo ir antikomunizmo? Kodėl karo pradžioje sovietams nesisekė karo fronte? Pagaliau dar vienas klausimas — prašome mums suteikti duomenų apie nacių įsivyravimą rytų demokratinės Vokietijos teisingumo ir policijos aparate? Tai klausimai, kurie daug pasako.

riškai versti iš lietuvių ir vokiečių kalbų į anglų kalbą. Leidyklos adresas: Box 266, Wall St. Station, New York, N. Y. 10005. Už darbą atlyginimas geras.

• Algirdo Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje" prie Pacifiko. Juos Los Angeles Dramos sambūris balandžio 15 d. (šeštadienį) 7 val. 30 min. vak. stato Sv. Kazimiero parapijos salėje. Režisuoja D. Mackialienė, dekoracijos A. Zalūno.

• Siemtinėms Lenino premijoms lietuvių kandidatų nėra. So vietų Sąjungos lenininių ir valstybinių premijų komiteto pa-

EXPO 67 PASAI

Nusipirkite su nuolaida Expo 67 pasus Montrealio Lietuvių Kredito Unijoje "Lite". Pinigus siųsti Kanados doleriais pridėdant 50 ct. persiuntimo išlaidoms. Rašykite: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Quebec, Canada

Pasų rūšis	Suaugusiems	Parodoje	Jaunimui 13-22 m.	Parodoje	Lite	Parodoje
7 dieny	9.00	12.00	8.00	10.00	4.50	6.00
1 dienos	2.20	2.50	2.20	2.50	1.10	1.25
Bonai	4.65	7.00	4.65	7.00	2.90	4.00
Bonai + 2 d. pasai	8.00	12.00	Bonai + 1 d. pasai	3.80	5.25	

EXPO 67 NAKVYNĖS

Montrealio centre, moderniškame name, išnuomojami atskiri kambariai padidinti ar savitėmis pradedant gegužės mėnesiu. Informacija siunčiama nemokamai. Rašyti: P. O. Box 41, Station "S", Montreal 20, Quebec, Canada

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET, Chicago, ILL. 60608. Telef. — CA 5-7252. DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAMS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202. MARCH - KOVO MEN. 16, 17 IR 18 D. D.

POPULAR BRAND OF THREE STAR COGNAC	Fifth \$5.39
ROYAL TORO 10 Year Old PORTUGAL BRANDY 80 Proof	Fifth \$3.09
GRAND TULLY (Scotch Base) LIQUEUR	Fifth \$4.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
SABER IMPORTED PORTUGAL CARBONATED ROSE	Fifth \$2.19
CHOICE OF TWO POPULAR BRANDS OF CANADIAN WHISKY	Fifth \$4.98
GOLD RIBBON New York State Champagne, Pink Champagne or Sparkling Burgundy	Fifth \$1.98
IMPORTED GERMAN Liebfraumilch or Schwartzkatz WINE	Fifth \$1.29
PIKEMAN Imported 90.4 Proof GIN	Fifth \$3.98
SCHLITZ BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case \$3.69

Taupykite

MES MOKAME **5 1/4%** ANT 1-NU METŲ CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$15,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saidukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632. Telef. CL 4-4470

skelbtame kandidatų sąrašė šių metų literatūros, meno ir architektūros premijoms gauti ("Tiesa", kovo 4) iš Lietuvos kandidatų nėra. Rusų žurnalas "Teatr" yra pasiūlęs kandidatuoti vieną estą — Tartu Vanemūnės teatro režisierį. Visi kiti kandidatai rusai. Net Azerbaidžano dailininkų sąjungos pasiūlyta kandidatė — J. Belašova. (E.)

• Ir vėl pralaužta geležinė uždanga. Vis daugiau sovietinių autorių - kūrėjų, nežiūrint policinių priemonių, savo kūrinis pasiečia į Vakarų. Paryžiuje veikianti Laisvosios Rusijos kultūrininkų grupė šiomis dienomis spaudos konferencijoje pristatė visuomenei naują 335 puslapių BALTĄJĄ KNYGĄ, apimančią 200 dokumentų apie Siniavskio ir Danielio bylą. Tą rinkinį sudarė ir į Vakarų pasiuntė Maskvoje gyvenantis rašytojas Ginsburgas, kuris buvo suimtas ir tardomas. Panaši byla įvyko ir vasario 17 dieną, kurioje Maskvos teismas nubaudė penkis studentus literatus, šių metų sausio 22 dieną dalyvavusių demonstracijoje prie Puškino paminklo Maskvoje, reikalaujant laisvės kultūroje ir kūryboje.

• Nauji liuanistiniai leidiniai.

A. ABALL ROOFING CO.

Istiegtą prieš 49 metus. Dėngiame visu rūšių stogus, Taisome arba dedame naujus kamina, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūras—"tuck-pointing". Pinal apsidraudę. Visas darbas garantuojame. LA 1-6047 arba RO 2-8778. Skambinkite bet kurio laiku. Apskaičiavimai nemokamai.

DRAUGAS, šeštadienis, 1967 m. kovo mėn. 18 d.

Vokietis istorikas prof. Manfred Hellmann, gyvenęs Muensteryje ir parašęs labai gražų atsiliepimą apie "Lituanistikos Darbų" I t., neseniai išleido vokiškai parašytą Lietuvos istoriją: "Grundzuge der Geschichte Litauens" (Darmstadt, 1966). Kiti nauji liuanistiniai leidiniai: Alfred Senn, "Handbuch der litauischen Sprache. Bd. I: Grammatik" (Heidelberg, 1966); Alfred Erich Senn, "The great powers, Lithuania and the Vilna question 1920—1928" (Leiden, 1966); Christian S. Stang, "Vergleichende Grammatik der baltischen Sprachen" (Oslo, 1966); Anatole C. Matulis, "Lithuanian culture in modern German prose literature" (Purdue University, 1966).

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2445 West 63rd STREET
Telef. PProspect 8 - 0833 PProspect 8 - 0834

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREY MODERNIOS KOKPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREY AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 5-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

Leidžia Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademines Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. "Akademines Prošvaistės" išeina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

POKALBIS SU STUDENTU IŠ LIETUVOS

Nedaug žinių pasiekia mus iš pavergtos Lietuvos studentų gyvenimo, ir kada pasiseka sutikti kokių nors kelių pakliuvusių pas mus žmogų iš anapus, kyla daug klausimų. Trumpai perteikiame dialogą su žmogumi, studijavusiu viename Lietuvos institutų, apie Lietuvos studentiją.

— Kokie dalykai daugiausia Lietuvoje studijuojami ir kodėl? Kitaip sakant, kokią specialybę jauni žmonės stengiasi įsigyti?

— Dėl riboto priėmimų skaičiaus į universitetą ir institutus, studentai veržiasi į kiekvieną laisvą vietą, į bet kokią specialybę. Tačiau gausiausi konkursai būna į chemijos, medicinos ir inžinerijos fakultetus.

— Kodėl? — Dvi priežastys: baigus mokslą, neišvengiamai į kaimą (kuriame gyventi niekas nenori); ir mažiau pavojaus, kad teks dirbti propagandinį darbą, kurio sunku išvengti humanitarams.

— Ar daug lietuvių studentų turi ambicijų veržtis partijon? — Kiekviename fakultete susidaro maža grupelė ištikinusių komunistų ar karjeristų, kurie veržiasi "į valdžią". Jie visi paprastai atsiduria vadovaujančiose pozicijose komjaunime, kur patekti labai lengva — niekas jiems net nesudaro konkurencijos. Likusių studentų ten, kaip sakoma, "ir su vėzdu neįvairysi".

— Koks pats neigiamiausias ir pats teigiamiausias Lietuvos studento tipas? — Neigiamiausias — komjaunimo aktyvistai. Teigiamiausias — praleidinėjantis daug paskaitų (marksizmo - leninizmo), turi platų bendrą išsilavinimą, draugiškas, linksmas ir dainuoja ar šoka ansamblyje.

— Ar lietuviai studentai stengiasi gerai išmokti rusų kalbą? — Kiek jos reikia, išmoksta ir nesistengdami.

— Ar studentai, baigę studijas Lietuvoje, nori toliau tęsti studijas Maskvoje, Leningrade ar kitur Rusijoje? — Rimtai pasižavėję moksliniam darbui ir norintieji įsigyti aukštesnį mokslinį laipsnį — taip. Šiaip išvažiuoja į Rusiją, palyginti, nedaug, bet galbūt šiek tiek daugiau.

— Koks paskaitų pobūdis? — Bendros paskaitos: profesorius skaito didelei auditorijai, studentai užsirašo; seminarai, praktiniai užsiėmimai.

— Ar po bendrų paskaitų studentai gali duoti profesoriumi klausimų? — Gali. Bet po marksizmo - leninizmo paskaitų klausimų pavasariu nebūna.

— Kodėl? — Vieni nesidomi dalyku. O kurie domisi, atsakymus į standartinus klausimus žino iš anksto. Sudėtingesnių klausimų niekas neklausia, nes nenorį pasirodyti, jog kritiškai žiūri į partijos mokslus, studentų žargonu tariant, į "tikybą".

— Kokie santykiai tarp studentų ir profesorių? — Sunku pasakyti. Daug priklauso ir nuo vieno, ir nuo kito, ir nuo grupės didumo. Daugumoje gana oficialūs. Paprastai studentai ir profesorius bendravimas baigiasi, pasibaigus paskaitai, bet būna ir išimčių. Yra viena nemėgiama profesorių kategorija, vadinama "partizanais" — tai lėkšti mokslininkai, už nuopelnus partijai patekę į profesūrą.

— Kaip studentai leidžia laisvalaikį? — Skaito. Pamato beveik visus mieste rodomus filmus, bent užsienietiškus. Šoka; lanko teatrą, koncertus.

— Kokias knygas lietuvių studentai skaito atliekamam laikui? — Populiariausi autoriai: Hemingway, M. Remarkas, S. Maugham, Steinbeck'as. Domisi daugiausia moderniaja užsienio literatūra ir skaito viską, ką gali gauti, kas išversta į lietuvių ar rusų kalbas. Domisi ir lietuvių literatūros naujienomis.

— Ką studentai Lietuvoje žino iš užsienio lietuvių rašytojų? — Rojų Mizarą, Morkų - Markevičių... ir mistišką Brazdžionio pavadę.

— Kokia populiariausia studentiško pokalbių tema? — Pradinuose kursuose: stu-

Senasis Vilniaus universitetas

dijos; kaip susitaupyti pinigų batams ir megztukui, o susitaupius — kur gauti pirkti. Semestro pradžioje: kas žino išnuomojamą kambarį? Prieš stipendiją: kas turi paskolinti pinigų? Baigiant universitetą: kaip išsisukti nuo važiavimo į provinciją? Visada — filmų aptarimas. Kai kada, retkarčiais: kaip pabėgti į užsienį ir "o, kad tu ruskių nebūtų!..

— Į ką lietuvių studentija palankiau žiūrėjo: į Staliną ar į Chruščiovą? — Reikėtų klausyti, į ką nepalankiau žiūrėjo: į Staliną.

— Ar lietuvių studentai švenčia Vasario 16, Birželio išvežimus, Rugsėjo 8 ir kitas lietuviškas šventes? — Kitų nė nežino, bet Vasario 16 neužmiršta. Arba "užmiršta" ir visi tą dieną, kaip susitarę, vienas kito klausinėja: "Jonai, kokia šiandien data — šiandien juk vasario... palaukit, ei, kas žinot, kokia šiandien data?!" — Vasario 16!!! Arba: "Eisi šiandien į biblioteką?" — Ką tu, kas šiandien vaikšto po bibliotekas? Aš lietuvis". Aš nežinau, kaip dar kitaip ta diena švenčiama, bet komjaunimo veikėjai įtaria, kad vakarais daug kas užsirašinėja, tada švenčia "gimimo dienas" ir dar, ko gero, klausosi "Amerikos balso".

— Vėliavą labai gerai, o himno žino nors pirmąjį jo posmą. Himnas niekada negledamas, bet atsistojama, dainuojant Maironio "Lietuva brangi".

— Kokios studentiškos tradicijos Lietuvoje? — Fuksų krikštynos, medumas ir užmiršimas prisiegti komjaunimo ženklui.

— Ar lietuviai studentai kokiu nors būdu reiškia viešą nepasitenkinimą sovietų valdžiai? — Viešo nepasitenkinimo (jį galvojat apie demonstracijas) nereikia, ir iš viso sunku pasakyti, ką jie apie valdžią galvoja. Bet naujaučiu, kad jai sugriuvus, nedaug kas verkėtų.

— Ar studentai žino nepriklausomos Lietuvos vėliavą ir himną? — Ar studentai žino nepriklausomos Lietuvos vėliavą ir himną?

Mykolas Druga

Studija apie lietuvių tautinį atgimimą

Naujas prof. J. Stuko veikalas

AWAKENING LITHUANIA. A Study on the Rise of Modern Lithuanian Nationalism. By prof. Jack J. Stukas. The Florham Park Press, Inc., 14 Lincoln Place, Madison, N. J., 187 psl., \$5.00. Leidinys gaunamas ir "Drauge".

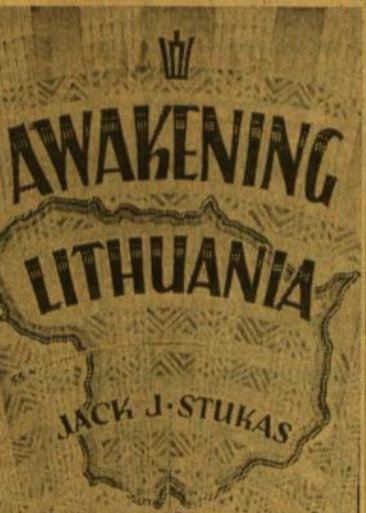
vos literatūros kūrimą, politinę diferenciaciją, kultūrinę pažangą. Pagaliau išryškina lietuvių kovas dėl nepriklausomybės atstatymo, laimėjimus nepriklausomybėje, kančias okupacijos. Specialus skyrelis — apie Ame-

apie 300,000—400,000 gyventojų. Autorius išryškina, kad viena pagrindinių sulenkėjimo priežasčių buvo Liublino unija, po kurios sekančiame šimtmetyje (1696 m.) lenkų kalba buvo paskelbta oficialia kalba Lenkijos-Lietuvos įstaigoje. Knygoje išryškinama vysk. Valančiaus patriotinė akcija, prof. Ivinskio žodžiais tariant: "Be vysk. Valančiaus ir jo bendradarbių tautinis lietuvių atgimimas būtų buvęs neįmanomas".

Idomybės ir įvairybės

Veikale ryški didelė lietuvių kalbos meilė; cituojami Ad. Mickevičiaus paskaitoje Paryžiuje (1842—1843) pasakytieji žodžiai, kad "lietuvių kalba turi savyje kažką kunigiškai švento; ji nepakenčia nepadorių išsireikškimų, jų neįstengia pasisavinti; jeigu jie yra, tai skolinti iš slavų ir nenaudojami padoroje lietuvių šeimoje".

Autorius vaizdžiai nusako rusinimo kėslus, pvz. kartodamas rusų senatoriaus Milutinio žodžius: "Rusų alfabetas turės užbaigti tai, ką rusų kardas pradėjo". Duodama idomųjų statistinių duomenų, pvz., kad nuo 1832 iki 1932 m. Mažojoje Lietuvoje yra ėję 130 laikraščių. Toje Lietuvos dalyje vokiečių pastangos aptariamoms atė-

J. Stuko knygos viršelis, pieštas J. Subačiaus

Tarp visos eilės iš ankstyvesnių ateivių lietuvių kilusios inteligentijos skaidrių patriotinių žiburiu mums švyti prof. Jokūbas J. Stukas. Jis energingas vyčių veikėjas, lietuviškos radijo programos vedėjas, lietuviškų plokštelių gamintojas, patriotinių brošiūrų autorius, net vienu tarpu ir lietuviškų televizijos programų organizatorius. Ir šalia viso to — uolus studijos, magistro laipsnį gavęs Columbia universitete, ekonominių Europos problemų studijas gilinęs Oxfordo universitete ar rusų kalbas. Domisi ir lietuvių literatūros naujienomis.

— Ką studentai Lietuvoje žino iš užsienio lietuvių rašytojų? — Rojų Mizarą, Morkų - Markevičių... ir mistišką Brazdžionio pavadę.

— Kokia populiariausia studentiško pokalbių tema? — Pradinuose kursuose: stu-

Savo disertacijos medžiagą panaudodamas, prof. dr. J. Stukas ir davė mums šį turiningą veikalą anglų kalba, kuriam medžiaga rinkta yra maždaug per 12 metų. Šioje knygoje netenka ieškoti kokių naujų istorinių ar kultūrinės filosofinių atradimų, tačiau yra surinkta nuostabi daug kondensuotos medžiagos apie lietuvių tautinį atgimimą.

Autorius visų pirma duoda suaugusią istorinį įvadą nuo pat seniausių Lietuvos susikūrimo laikų, pateikia jos vartojamojo nacionalizmo termino aptarimą ("patriotizmo ir tautinio sąmoningumo jungtis"), dėsto apie lietuvių tautinio atgimimo pradžią XIX šimtmečio pirmoje pusėje, peržvelgia to atgimimo įsitvirtinimą "Aušros" ir "Varpo" laikotarpyje, pavaizduoja lietuvių kovas dėl savo teisių (prieš spaudos draudimą, prieš lenkinimą), aprašo tautiškai bręstančios Lietuvos problemas: sa-

Kruopštus darbas, gili meilė Lietuvai

Jeigu autoriui nebuvo progos rinkti medžiagą archyvuose šaltiniuose, tai iš kitos pusės jis labai rūpestingai išrankiojo, kas jo tezei buvo naudinga, iš literatūros anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų, rusų kalbomis. Tai galima sakyti, yra puikus ligšiolinių šia tema duotų tomis kalbomis veikalų konspektas su ypatingai gausiomis ir taikliomis citatomis. Ir visur ryški gili meilė sava tautai ir tėvų šaliai. Pasiremdamas istoriniais šaltiniais, jis pabrėžia, kad diplomatiniais gabumais ir karinio vado sugebėjimais anais laikais Europoje Vytautui Didžiajam nebuvo kito tolygaus valdovo.

Veikale atrandame visą eilę idomųjų. Pvz. skelbiamas apskaičiavimas, kad XIV šimt. tikroji Lietuvos teritorija turėjo

RINKIMAI! RINKIMAI!

Kolegos - kolegės, laikas rinkti naują ŠALSS Centro valdybą, Kontrolės komisiją ir Garbės teismą! Verskim valdžią! Salin su Zygu & Co.! Užtraukim naują dainą! Verskim valdžią!

Penki ar daugiau balsavimo teisę turintieji Sąjungos nariai gali siūlyti kandidatus į centrinis organus. Siūlytų kandidatų sąrašas negali būti didesnis kaip septyni asmenys, jeigu kandidatuojamą į CV-bą arba trys, jeigu kandidatuojamą į Kontrolės komisiją arba Garbės teismą.

Bent keturi CV-bos ir visi trys Kontrolės komisijos kandidatai, privalo būti iš tos pačios gyvenamos apylinkės (jų mokslo ar namų adreso atžvilgiu).

Kandidatus siūlant, suteikiamos sekančios žinios: vardas, pavardė, amžius, mokykla, studijų šaka, akademinis statusas, kandidato adresas ir jo raštiškas sutikimas kandidatuoti, organas, į kurį kandidatuojamą, ir bent vienas siūlytojų adresas.

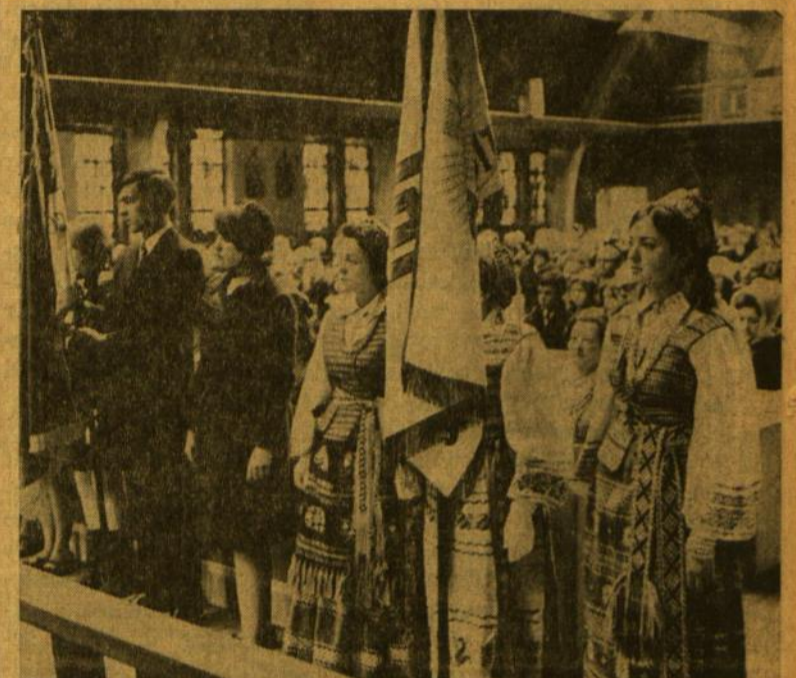
Kandidatų sąrašai siunčiami

iki balandžio 1-mos dienos Rinkiminės komisijos pirmininkui: Rimui Gulbinui, 9977 Prospect Rd., Strongsville, Ohio.

Studentiško tradicijų kūrėjai ir palaikytojai Vilniuje

Didžiausi tautiškai romantiškų pramogų entuziastai, komosolo siūlomais užsiėmimais nepasitenkinantieji studentiško tradicijų palaikytojai ir kūrėjai Vilniuje yra istorijos ir filologijos fakulteto studentai.

Vasario gale jie surengė filologų "mediumą" — studijų pusiaukelės atžymėjimo pramogą. Orkestro lydimi, universiteto kieman žygiavo III kurso studentai, įpusėję savo studijas. Lituanistai, anglistai, germanistai, istorikai skaitė ilgus savo studijinių "nuodėmių sąrašus" ir metė juos į sturkturą laužą, pasižadėdami tų nuodėmių nebekartoti. Paskui, užsidedę prie laužo deglus, pro katedrą nužygiavo į Gedimino kalną. Po to — šokiai universiteto aktų salė.

Jaunimo vėliavos Vasario 16-tą Maspetho bažnyčioje, New Yorke. Nuotr. V. Maželio

jūnų XIX šimtmečio nusistatymu, kad "mūsų vokiškosios mokyklos Lietuvą taip greit užkariaus, kaip mūsų kariai greit paėmė Paryžių".

Kalbėdamas apie Amerikos lietuvių, autorius skelbia apskaičiavimus, jog į JAV yra maždaug nuo 1867 metų imigravusių apie 800,000 lietuvių.

Prof. Stukas savo šiam darbui panaudojęs ypatingai daug mūsų praeitį tyrinėjusių autorių, kaip pvz. Benedicsten, Biržiškos, Eretas, Gaigalaitis, Girnius, Harrisonas, Kairys, Kemėšis, Končėius, Krupavičius, Lelevelis, Maciūnas, Matusas, Merkėlis, Mykolaitis, Pakštas, Rimka, Roemeris, Šakenis, Šalčius, Šalkauskis, Sapoka, Senas, Šliūpas, Sruogienė, Tarulis, Totoraitis, Tiškevičius, Vaižgantas, Vardys, Voldemaras, Vykintas ir daugybė kitų.

Tikslumo besiekiant

Nenuostabu, kad šitokiame dideliame darbe gali pasitaikyti ir vienas kitas netikslumas. Pvz. 128 psl. Juozas Lingis yra vadinamas filosofas, kai tikrumo-

je etnologas; 141 psl. kartojamu, kad "mūsų vokiškosios mokyklos Lietuvą taip greit užkariaus, kaip mūsų kariai greit paėmė Paryžių". Kalbėdamas apie Amerikos lietuvių, autorius skelbia apskaičiavimus, jog į JAV yra maždaug nuo 1867 metų imigravusių apie 800,000 lietuvių. Prof. Stukas savo šiam darbui panaudojęs ypatingai daug mūsų praeitį tyrinėjusių autorių, kaip pvz. Benedicsten, Biržiškos, Eretas, Gaigalaitis, Girnius, Harrisonas, Kairys, Kemėšis, Končėius, Krupavičius, Lelevelis, Maciūnas, Matusas, Merkėlis, Mykolaitis, Pakštas, Rimka, Roemeris, Šakenis, Šalčius, Šalkauskis, Sapoka, Senas, Šliūpas, Sruogienė, Tarulis, Totoraitis, Tiškevičius, Vaižgantas, Vardys, Voldemaras, Vykintas ir daugybė kitų. Tiktumo besiekiant Nenuostabu, kad šitokiame dideliame darbe gali pasitaikyti ir vienas kitas netikslumas. Pvz. 128 psl. Juozas Lingis yra vadinamas filosofas, kai tikrumo-

Ilustracijos

Bet tai vis labai neesminiai dalykai. Šį anglišką leidinį apie Lietuvą turime sutikti šiltai ir turime būti labai dėkingi jo autoriui prof. Stukui. Kunigaikščių ir įžymiųjų lietuvių paveikslais knygą sėkmingai iliustravo bei viršelį sukūrė dail. J. Subačius. Pažymėtinas pasiaukojimas Kazio Šipailos, Newarko vyčių pirmininko ir šv. Vardo dr-jos valdybos nario, kuris buvo šio vertingo leidinio mecenatas. J. Daugailis

• Maskvoje gralbstomi Baltijos kraštų leidiniai. "Visų respublikų" leidinius parduodamas Maskvos knygynas, kaip rašo "Tiesa" (kovo 5), daugiausia parduodas Baltijos kraštų leidinių, Čiurlionio ir S. Krasausko kūrybos albumų tas knygynas parduos po 7—8 tūkstančius egzempliorių ir dar užsisakęs 10 tūkstančių. (E.)

Romantiškas Vilniaus universiteto kiemas

Šių dienų Diogenas — Kęstutis Zygas su žiburiu ieško žmogaus. Broliuk, žiūrėk, jau praėjai... Nuotr. Ged. Naujokaičio